

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra regionálního managementu a práva

Bakalářská práce

Přestupky ve světle nové legislativy

Vypracoval: Milan Příplata
Vedoucí práce: JUDr. Rudolf Hrubý

České Budějovice 2021

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Milan PŘÍPLATA**
Osobní číslo: **E18137**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Řízení a ekonomika podniku**
Téma práce: **Přestupky ve světle nové legislativy**
Zadávající katedra: **Katedra regionálního managementu a práva**

Zásady pro vypracování

Cíl:

Cílem bakalářské práce je popsat přestupky po přijetí nové legislativy, a to v zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a v zákonu č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Dále porovnat tyto změny ve vztahu k již zrušenému zákonu č. 200/1990 Sb., o přestupcích.

Metodický postup:

1. Studium odborné literatury a právních předpisů.
2. Charakteristika vybraných ustanovení zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích.
3. Stanovení hypotéz.
4. Vypracování dotazníků.
5. Vypracování řízeného rozhovoru.
6. Analýza získaných informací.
7. Zhodnocení zjištěných poznatků.

Rámcová osnova:

1. Úvod
2. Literární rešerše
3. Teoretická část
4. Praktická část
5. Vyhodnocení a analýza dat, vlastní názor
6. Závěr
7. Seznam použitých zdrojů
8. Seznam obrázků a tabulek
9. Seznam příloh
10. Přílohy

Rozsah pracovní zprávy: **40 – 50 stran**

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

- Prášková, H. (2017). Nové přestupkové právo. Praha: Leges.
- Jemelka, L. (2011). Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář. V Praze: C.H. Beck.
- Kučerová, H. (2019). Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích: s komentářem a judikaturou (2. aktualizované vydání). Praha: Leges.
- Bohadlo, D. (2018). Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: komentář. Praha: Wolters Kluwer.
- Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.
- Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích.
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích.
- Internetové zdroje vztahující se k danému tématu.

Z důvodu sloučení Katedry práva s Katedrou regionálního managementu přechází práce pod Katedru regionálního managementu a práva.

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Rudolf Hrubý**
Katedra regionálního managementu a práva

Datum zadání bakalářské práce: **3. února 2021**
Termín odevzdání bakalářské práce: **16. dubna 2021**

doc. Dr. Ing. **Dagmar Škodová Parmová**
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 1573/3
370 00 České Budějovice

doc. PhDr. **Miloslav Lapka, CSc.**
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 3. února 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to – v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne .....

.....

Milan Příplata

Poděkování

Rád bych tímto poděkoval panu JUDr. Rudolfu Hrubému za odborné vedení mé bakalářské práce.

Dále bych rád poděkoval mé rodině a přátelům za podporu po celou dobu mého studia.

Obsah

1. Úvod.....	8
2. Přestupkové právo.....	10
2.1. Členění přestupkového práva.....	10
2.2. Prameny přestupkového práva.....	11
2.3. Zásady přestupkového práva	11
3. Charakteristika zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich	13
3.1. Předmět úpravy a působnost zákona.....	13
3.2. Přestupek a jeho formy	15
3.3. Odpovědnost jednotlivých osob za přestupek	17
3.3.1. Odpovědnost osob fyzických.....	17
3.3.2. Odpovědnost osob právnických.....	19
3.3.3. Odpovědnost podnikajících fyzických osob.....	20
3.4. Okolnosti vylučující protiprávnost	20
3.5. Zánik odpovědnosti za přestupek	22
3.6. Druhy správních trestů a ochranných opatření	23
3.6.1. Správní tresty	24
3.6.2. Ochranná opatření.....	26
3.7. Ukládání správních trestů	28
3.8. Odpovědnost mladistvých za přestupek	30
3.9. Řízení o přestupcích.....	31
3.9.1. Příslušnost správních orgánů	31
3.9.2. Právní styk s cizinou	33
3.9.3. Doručování.....	33
3.9.4. Účastníci řízení	34
3.9.5. Postup před zahájením řízení	35
3.9.6. Zahájení řízení	37
3.9.7. Průběh řízení	38
3.9.8. Zvláštní druhy řízení	40
3.9.9. Rozhodnutí o přestupku a náklady řízení	43
3.9.10. Řízení o odvolání.....	44
3.9.11. Přezkoumání rozhodnutí o přestupku	46
3.10. Společná, přechodná a závěrečná ustanovení zákona.....	47

4. Charakteristika vybraných ustanovení zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích	51
4.1. Přestupky proti občanskému soužití	51
4.1.1. Charakteristika přestupku	51
4.1.2. Hrozící správní tresty	52
4.2. Přestupek proti majetku	53
4.2.1. Charakteristika přestupku	53
4.2.2. Hrozící správní tresty	54
5. Komparace k zákonu č. 200/1990 Sb., o přestupcích	55
5.1. Pojem přestupek a další terminologie	55
5.2. Zánik odpovědnosti za přestupek	57
5.3. Příkazní a blokové řízení	58
5.4. Správní trestání	59
6. Metodický postup	62
7. Praktická část	63
7.1. Dotazníkové šetření	65
7.2. Řízený rozhovor	75
7.3. Vyhodnocení hypotéz	81
8. Závěr	83
Summary and keywords	84
Seznam použitých zdrojů	85
Seznam použitých tabulek a grafů	87
Seznam použitých příloh	88
Seznam použitých zkratk	88

1. Úvod

Nedílnou součástí lidské společnosti je bezesporu právo, resp. nějaký soubor závazných pravidel chování, jež vytvořil stát. Tam, kde existují nějaká pravidla, se dá zcela bezpochyby předpokládat jejich porušování. Na protiprávní jednání v rámci legislativy České republiky lze nahlížet z roviny společenské škodlivosti, která dělí protiprávní činy na přestupky a trestné činy. V této práci se zaměříme na protiprávní činy méně společensky škodlivé, resp. na přestupky.

Stejně tak jako se vyvíjí lidská společnost, musí se současně s ní vyvíjet i právo, kterým se tato společnost řídí. Lépe řečeno, moderní právo musí nutně vyhovovat moderní společnosti. Možná i v rámci této filozofie došlo k nové úpravě přestupkového práva.

Cílem této práce je charakterizovat nový přestupkový zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, dále pak vybraná ustanovení zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. V návaznosti na tuto charakteristiku pak provést komparaci k již zrušenému zákonu č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Komparace spočívá v nejdůležitějších změnách, které byly přijaty novými zákony. Proces komparace zákonů do sebe zahrnuje i samotnou charakteristiku nových zákonů. Pro podrobnější charakteristiku zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích bohužel není větší prostor.

Teoretická část práce v první řadě zahrnuje charakteristiku zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve které se věnuji více či méně téměř všem ustanovením tohoto zákona. Tato část podrobně pojednává o hmotné i procesní stránce přestupkového práva dle zákona č. 250/2016 Sb. Lze zde tedy nalézt, co je přestupek, jaké správní tresty lze za přestupek uložit a samozřejmě jak probíhá samotné správní řízení. V další části práce jsou charakterizována vybraná ustanovení zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Konkrétně se věnuji přestupkům proti občanskému soužití a přestupkům proti majetku. V poslední části teoretické práce se věnuji důležitým změnám ve vztahu k zákonu 200/1990 Sb., o přestupcích.

Praktická část má podhalit aplikaci nových zákonů v praxi a jejich vnímání. Nové přestupkové zákony nabyly účinnosti dne 1. července 2017. Od této doby uplynula relativně dlouhá doba na to, aby nové zákony byly více či méně praxí prověřeny. V rámci praktické části byl proveden kvantitativní výzkum formou dotazníkového šetření. Mezi

respondenty tohoto výzkumu jsou striktně pouze lidé, kteří pracují v přestupkových komisích či agendách. Současně byl proveden i kvalitativní výzkum formou řízeného rozhovoru. Tento byl proveden s předsedou přestupkové komise. Získaná data jsou použita pro vyhodnocení stanovených hypotéz, které jsou zaměřeny na nové legislativní úpravy.

2. Přestupkové právo

2.1. Členění přestupkového práva

Přestupkové právo rozdělujeme na přestupkové právo hmotné a přestupkové právo procesní.

Úlohou přestupkového práva hmotného je vymezení pojmu přestupek, kdo je pachatelem přestupku a jaké správní tresty či ochranná opatření je možné za přestupek uložit. Mezi pachatelem a některým ze subjektů veřejné správy jako je třeba obec, kraj nebo stát, vzniká hmotněprávní odpovědnostní vztah, který reprezentuje správní orgán. Povinností tohoto správního orgánu je uložit pachateli správní trest a pachatel je tento správní trest nucen plnit. Podmínky vzniku hmotněprávního odpovědnostního vztahu určí zákon, především za jakého předpokladu se člověk stane pachatelem přestupku, dále pak, jaké okolnosti vylučují protiprávnost. Jestliže nejsou tyto podmínky splněny, trestněprávní vztah nevzniká. (Prášková, 2017)

Přestupkové právo hmotné dále rozdělujeme na:

- obecnou část, kde je popsáno, co je přestupkem, kdo nese právní odpovědnost a jaký správní trest je možno uložit.
- zvláštní část, která obsahuje skutkové podstaty jednotlivých přestupků a správní tresty, které za naplnění skutkových podstat lze uložit.

Úpravou postupu subjektů přestupkového řízení a dalších osob a orgánů se zabývá přestupkové právo procesní. Zjišťuje se, zdali byl spáchán přestupek a jestliže ano, směřuje se ke spravedlivému trestu pro pachatele. Mezi osobou, proti které je zahájeno přestupkové řízení, a příslušným správním orgánem vzniká procesně právní vztah. Tento vztah může vzniknout i s osobou, která čin nespáchala, ale je z tohoto činu podezřelá, či s osobou, která nespĺňuje znaky pachatele kvůli okolnostem vylučující odpovědnost. Obviněný je povinen plnit procesní povinnosti, resp. snášet omezení stanovená zákonem, a správní orgán je povinen postupovat dle zákona, vymáhat a ukládat povinnosti stanovené zákonem. (Prášková, 2017)

2.2. Prameny přestupkového práva

Základním pramenem přestupkového práva je zákon, nikoli zvyklost, právní precedent nebo obyčej, byť mohou působit na výklad právních norem a rozhodnutí správních orgánů.

Přestupkové právo vychází z Ústavy České republiky a Listiny základních práv a svobod. Dva zmíněné prameny neobsahují ustanovení, které by se přímo vztahovalo na správní delikty, ale je potřeba zanést požadavky Ústavy na uplatňování odpovědnosti za přestupky.

Mezi další pramen se řadí mezinárodní smlouvy podle článku 10 Ústavy, které mají přednost před zákonem. Možno zmínit například Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod. (Prášková, 2017)

Základním pramenem přestupkového práva je zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, který upravuje přestupkové právo hmotné a procesní. Skutkové podstaty jednotlivých přestupků nalezneme v zákoně č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Dále nutno zmínit zvláštní zákony obsahující skutkové podstaty přestupků, tvořící zvláštní část přestupkového práva a další zákony, které upravují nebo podrobněji popisují ustanovení přestupkového zákona jako např. zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky nebo třeba zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů. V neposlední řadě zákon č. 500/2014 Sb., správní řád, který se uplatňuje subsidiárně tam, kde přestupkový zákon nemá zvláštní právní úpravu. (Prášková, 2017)

2.3. Zásady přestupkového práva

Vzhledem k neexistenci zvláštního ustanovení v zákoně č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, kde bychom našli seznam zásad, vycházíme ze zásad, které musí být respektovány v legislativním procesu a rozhodovací činnosti správních orgánů. Tyto zásady plní svůj účel, pokud se v zákoně objeví mezera nebo při výkladu neurčitých pojmů, které se vztahují k jedinečnému případu či při užití správního uvážení, kde reprezentují hranici nějakého právního postupu. (Prášková, 2017)

Mezi základní zásady přestupkového práva lze zařadit například:

- Zásada legality
  - Z této zásady vyplývá, že správní orgán musí stíhat každý přestupek, o kterém se dozví, pokud zákon nestanoví jinak.
- Zásada oficiality
  - Příslušný správní orgán je povinen provádět pouze takové úkony, které jsou podloženy zákonným důvodem.
- Zásada *ne bis in idem*
  - Jedná se o pravidlo, které zaručuje, že osoba nemůže být stíhána a trestána dvakrát, resp. vícekrát pro stejný protiprávní čin.
- Zásada presumpce nevinny
  - Zásada, která říká, že dokud příslušný správní orgán nevysloví vinu určité osoby, hledí se na takovou osobu jako na nevinnou.
- Zásada *in dubio pro reo*
  - Jestliže se v přestupkovém řízení objeví pochybnosti o spáchaném protiprávním činu, správní orgán rozhodne ve prospěch obviněného. (Kučerová, 2019)

3. Charakteristika zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

3.1. Předmět úpravy a působnost zákona

Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen ZOPŘ) vytváří jednotný kodex přestupkového práva. Zabývá se obecnou částí hmotného přestupkového práva a současně obsahuje i procesní část, resp. řízení o přestupku za podpůrného použití správního řádu. (Bohadlo, 2018)

ZOPŘ ochraňuje určitý druh společenských vztahů, na kterých má stát zájem. Tento zákon ovšem nechrání všechny společenské vztahy, ostatní jsou upraveny jinými právními odvětvími kupříkladu ústavním právem, občanským právem a trestním právem. Nutno zdůraznit trestní právo, jelikož chrání podobné či dokonce stejné zájmy jako právo přestupkové, přičemž přestupek je pro společnost méně škodlivý než trestný čin. Porušením těchto vztahů chráněných ZOPŘ se člověk dopustí přestupku. (Kučerová, 2019)

ZOPŘ upravuje podmínky odpovědnosti za přestupek, převážně ve své první a druhé části. Dále druhy správních trestů ve své druhé části. V neposlední řadě se zabývá postupem před zahájením řízení o přestupku a postupem v řízení o přestupku ve své třetí části. Poslední čtvrtá část obsahuje společná, přechodná a závěrečná ustanovení. (Bohadlo, 2018)

Okruh společenských vztahů upraven tímto zákonem je určen časovými, místními a osobními předpoklady.

- Časová působnost stanovuje, kdy má být určitá právní norma použita.
- Místní působnost určuje, na jakém území je právní předpis platný.
- Osobní působnost vymezuje, na jaké osoby se vztahuje daný právní předpis.
- Věcnou působností se rozumí vztah ke skutkovým podstatám právních předpisů. (Prášková, 2017)

Časová působnost

Podstatným sdělením § 2 ZOPŘ je, že se spáchaný čin posuzuje dle zákona, který je v době spáchání přestupku účinný. Přestupek je spáchán v době konání bez ohledu na

dobu následku. Pokud dojde ke změně zákona během páchaní přestupku, užije se zákona, který nabyl účinnosti po naplnění skutkových podstat přestupku, resp. po dokonání přestupku. Pokud dojde ke změně zákona po spáchání přestupku, tohoto nového zákona se použije pouze v případě, že je pro pachatele příznivější. (Kučerová, 2019)

Místní působnost

Přestupky spáchané na území České republiky se posuzují dle českého přestupkového práva bez ohledu na to, kdo je spáchal. Distanční přestupek je takový přestupek, jehož jednání započalo na území České republiky a k jeho následku došlo v cizině nebo naopak. Pokud byl přestupek spáchán v cizině, za určitých zákonných podmínek se posuzuje dle českého práva. Zásada personalit se vztahuje na občany České republiky, ale i na fyzické osoby, které mají na našem území trvalý pobyt. Právnícké a podnikající fyzické osoby nesou odpovědnost za přestupek spáchaný v cizině pouze pokud na území České republiky mají své sídlo, vykonávají zde svou činnost nebo zde vlastní nemovitý majetek. (Kučerová, 2019)

Osobní působnost

Osoba, která využívá výsad a imunit dle jiného zákona nebo výsad a imunit dle mezinárodního práva, jejíž jednání naplnilo skutkovou podstatu přestupku nelze jako přestupek projednat. (Kučerová, 2019) Takovýchto imunit a výsad využívají například poslanci a senátoři České republiky nebo prezident České republiky a soudci ústavního soudu. (Prášková, 2017) Jestliže osoba zastane funkci s těmito výsadami a imunitami, nelze správní trest takové osoby vykonat, s výjimkou poslanců a senátorů. Poslanci a senátoři mají možnost požádat o projednání přestupku v disciplinárním řízení. Dále existují osoby, které jsou vyňaty z působnosti přestupkového zákona, jejichž jednání se projednává dle jiných zákonů. Jedná se o příslušníky bezpečnostních sborů, kam spadá kupříkladu Hasičský záchranný sbor České republiky, Bezpečnostní informační služba nebo Policie České republiky. Dále se jedná o osoby podléhající vojenské kázeňské pravomoci, tedy vojáky, a dále osoby omezené na svobodě ve vězeňských a detenčních zařízeních. Jestliže správní orgán vydá rozhodnutí o přestupku k osobě vyňaté z tohoto zákona a neví o této skutečnosti, projedná se jednání pachatele jako přestupek. Dozví-li se správní orgán o pachateli, že je osobou vyňatou z tohoto zákona, po vydání rozhodnutí, v nejbližší době vyrozumí příslušný služební orgán. Pokud osoba přestane být osobou

vyňatou z toho zákona a dopustí se přestupku, bude takový čin projednán dle tohoto zákona. (Bohadlo, 2018)

3.2. Přestupek a jeho formy

Nové přestupkové právo zavádí jednotný pojem **přestupek** a odpovědnost za něj pro fyzické osoby, právnické osoby a podnikající fyzické osoby. (Kučerová, 2019) Přestupek nyní v obecné rovině nevyžaduje zavinění, kromě fyzických osob, u který je zavinění potřeba, byť z nedbalosti. Přestupek jako takový musí být protiprávní čin, tedy musí být v rozporu s platným právem. Dále musí být čin pro společnost nějakým způsobem škodlivý a zároveň musí být zákonem za přestupek označený, jelikož jen zákon definuje jednotlivé skutkové podstaty přestupků, pakliže nejsou naplněny, nemůže se jednat o přestupek. Pokud je protiprávní čin pro společnost natolik škodlivý a je označen za trestný čin, nejedná se o přestupek. (Bohadlo, 2018)

ZOPŘ rozlišuje jednotlivá vývojová stádia stadia přestupku, vyjma přípravy přestupku. **Pokus o přestupek** je jedním z nich, byť nenaplnuje všechny skutkové podstaty přestupku. Pokus jako takový trestný není, je trestný až v případě, kdy tak stanoví zákon, stejně jako dokonáný přestupek. Pokusem o přestupek rozumíme jednání fyzické, právnické či podnikající fyzické osoby, které bezprostředně směřuje k dokonání přestupku, s úmyslem jej spáchat u fyzických osob, jestliže k dokonání přestupku nedošlo. (Kučerová, 2019) Upuštěním od jednání, které směřuje k dokonání přestupku, a při dobrovolném odstranění nebezpečí, které vzniklo chráněným zájmům, dochází k zániku odpovědnosti za pokus o přestupek. (Jelínek, 2017)

Pro spáchání přestupku je potřeba čas, někdy jde o kratší, jindy o delší dobu. **Pokračování v přestupku** tedy znamená, že se jedná o dobu, než byly naplněny všechny skutkové podstaty přestupku. Přestupek není spáchán jednorázově. Jde tedy o útoky vedené jednotným směrem, které jsou spojeny stejným či podobným způsobem jednání, přičemž mají časovou a předmětnou souvislost. U nedbalostních přestupků je pokračování v přestupku vyloučeno. Nutno brát ohled na škody vzniklé z pokračování v přestupku, jelikož se sčítají. (Kučerová, 2019)

Jestliže pachatel udržuje protiprávní stav jedná se o **trvajícím přestupek**, bez ohledu, jestli tento protiprávní stav vyvolal nebo vznikl s jeho přičiněním. Ovšem

o přestupek se nejedná, kdy sice následek činu trvá, ale již netrvá trestné jednání, které tento stav zapříčinilo, typicky u poškození či zničení cizího majetku. Důležité je, aby pachatel stále naplňoval všechny znaky skutkové podstaty, přičemž škodlivost takovýchto činů trvá nebo se zvyšuje. Proto je při výměře správního trestu zohledňována délka trvání přestupku. (Prášková, 2017)

Poslední situací, která vyžaduje delší časový horizont, je taková situace, při které přestupek není spáchán jednorázově, jedná se o **přestupek hromadný** vyžadující více útoků se společným záměrem. (Bohadlo, 2018)

Přestupek lze spáchat dvojí cestou, tedy jednáním, resp. konáním a **opomenutím**. Případně kombinací obou. Opomenutí se pachatel může dopouštět úmyslně či z nedbalosti. Znakem skutkové podstaty opomenutí je vedle jednání také účinek. Samozřejmě ne z každého opomenutí vyplývá odpovědnost za přestupek, a ne každé opomenutí je stejně závažné. Zákon určuje, za jakých podmínek se jedná o opomenutí. Předpokladem pro odpovědnost za opomenutí je to, že pachatel měl konat nějakou povinnost vyplývající ze zákona. Povinnost konat je následkem jiného zvláštního předpisu, úředního rozhodnutí, dobrovolného převzetí povinnosti, předchozího ohrožujícího jednání či z jiných důvodů, které byl pachatel povinen konat. (Kučerová, 2019)

Na dokonání přestupku se může podílet více osob najednou, jedná se o tzv. **spolupachatele**. Pokud přestupek spáchá skupina dvou a více fyzických osob, odpovědnost za přestupek nese každá z fyzických osob, jako kdyby přestupek spáchala sama. Jestliže se v této skupině fyzických osob objeví právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba, odpovědnost za přestupek nese každá z nich, jako kdyby přestupek spáchala sama. Pachatelem je i osoba, která v dokonání přestupku plnila funkci organizátora, návodce nebo pomocníka. Podstatné pro existenci přestupku je to, aby každá z osob zapojená do tohoto spolupachatelství splnila všechny skutkové podstaty přestupku, nebo aby každý ze spolupachatelů naplnil některou ze skutkových podstat, přičemž souhrn těchto skutků vyplní všechny znaky skutkové podstaty přestupku. (Bohadlo, 2018)

Znaky některých přestupků ve zvláštních zákonech se omezují na pachatele se zvláštními vlastnostmi, způsobilostí či postavením. Tyto fyzické, právnické a podnikající fyzické osoby se nazývají **zvláštním subjektem přestupku**. Pachatelem se tak může stát

pouze osoba, která tyto zvláštnosti splňuje. Může se jednat kupříkladu o řidiče, majitele pozemku, úřední osobu vykonávající specifický druh činnosti, resp. osoby, které mají zvláštní povinnosti vyplývající ze zákona. Osoba, která tyto zvláštní povinnosti nemá, se nemůže stát pachatelem přestupku. (Kučerová, 2019)

3.3. Odpovědnost jednotlivých osob za přestupek

3.3.1. Odpovědnost osob fyzických

Odpovědným pachatelem přestupku může být fyzická osoba v případě, že dosáhla patnáctého roku života (§ 18) a je-li příčetná, resp. je-li deliktně způsobilá. Fyzická osoba se stane pachatelem přestupku, jestliže naplní všechny znaky skutkové podstaty přestupku nebo jeho pokusu, je-li trestný. U fyzických osob je podstatné zavinění, ať už úmyslné nebo nedbalostní. Toto zavinění je potřeba vždy prokázat. (Kučerová, 2019)

Fyzická osoba se označí za **nepřímého pachatele**, pokud zneužila ke spáchání přestupku jiné fyzické osoby, nebo právnické osoby, kterou ovšem jako živý nástroj nelze kvůli absenci některých znaků považovat, nebo osoby, která není trestně odpovědná v případech omylu, nedostatku věku, nepřičetnosti či jednala v nutné obraně nebo krajní nouzi. Přestupek může spáchat i osoba, která se na přestupku podílí jako účastní v podobě organizátora, návodce či pomocníka. Účastenství se uplatní pouze tam, kde určí zákon. (Prášková, 2017)

Zákon dále rozlišuje **zákonného zástupce a opatrovníka**. Zákonný zástupce je typicky rodič nebo poručník, opatrovník je jmenovaný soudem. Zákonný zástupce má odpovědnost výlučně vůči fyzickým osobám, nikoli vůči osobám právnickým. Jedná se tedy o případ jednání za jiného. Opatrovník i zákonný zástupce odpovídají za jednání, které jim dal za povinnost zákon, pokud neučiní nebo opomene učinit za osobu, kterou zastupuje. Dle zákona tedy odpovídá ten, kdo má povinnost jednat za zastoupeného. (Prášková, 2017)

Zavinění je nezbytnou podmínkou nepodnikajících fyzických osob pro odpovědnost za přestupek. Zavinění lze rozdělit na část volní a představovou. Jestliže je přestupek spáchán úmyslně, zavinění obsahuje vůli i vědomí konat takový čin. U přestupku z nedbalosti volní část chybí. Jestliže pachatel koná úmyslně, chce přímo ohrožit zájmy chráněné zákonem, nebo alespoň ví, že svým jednáním ohrožuje či

porušuje zájmy chráněné zákonem. Přestupek z nedbalosti rozlišujeme na vědomý a nevědomý. V případě vědomé nedbalosti pachatel ví, že svým jednáním může ohrozit zájmy chráněné zákonem, ale doufá, že se tak nestane. Naopak při nevědomé nedbalosti pachatel neví, že svým jednáním koná protiprávně, byť to vědět měl a mohl. (Kučerová, 2019)

Jestliže subjekt přestupku nepředpokládá nebo nezná skutkovou okolnost, která je znakem přestupku, jedná se o **skutkový omyl** negativní. Tehdy zákon stanoví, že nejedná úmyslně, ovšem nevylučuje odpovědnost za přestupek spáchaný z nedbalosti. Pokud osoba předpokládá mylné skutkové okolnosti, vychází z něčeho, co je v rozporu s realitou, jedná se o skutkový omyl pozitivní. Rozlišujeme mírnější a přísnější úmyslné přestupky. Pakliže osoba spáchá tento mírnější přestupek, bude potrestána za něj, nejedná-li o přestupek z nedbalosti. Taktéž v druhém případě s tím rozdílem, že bude potrestána za pokus přísnějšího přestupku, je-li trestný. Při skutkovém omylu pozitivním o okolnostech, které vylučují protiprávnost, nejedná osoba úmyslně. (Bohadlo, 2018)

Neznalost právních norem pachatele obecně neomlouvá. U **právního omylu** se setkáváme s neznalostí přestupkového práva nebo s omylem ve výkladu těchto právních norem. Kdo jedná protiprávně a neví o porušování takových norem, nejedná zaviněně, pokud se omylu nemohl vyvarovat. Odpovědný za přestupek je v momentě, kdy se omylu mohl vyvarovat. Omylu se pachatel mohl vyvarovat, byl-li povinen se s příslušnou právní úpravou seznámit či měl protiprávnost činu bez větších obtíží identifikovat. (Prášková, 2017)

Pro odpovědnost za přestupek musí být fyzická osoba, vedle podmínky patnáctého roku života, příčetná. To znamená, že pachatel si musí být vědom možných následků svého chování. Zákon definuje **nepříčetnost** jako stav duševní poruchy. V důsledku této psychické poruchy není fyzická osoba schopna rozpoznat následky svého chování a jednání. Za osobu nepříčetnou nelze označit osobu, která se do nepříčetnosti přivedla vlastním přičiněním, převážně v důsledku požití návykových látek, tedy látek alkoholických, omamných, psychotropních a dalších, které narušují lidskou psychiku. Nutno dodat, že osoba omezená na svéprávnosti, může být plně příčetná a odpovědná za přestupek. (Kučerová, 2019)

3.3.2. Odpovědnost osob právnických

Právnická osoba jako taková je fiktivním útvarem bez biologické podstaty. Jednání právnické osoby je odvozeno od jednání osob fyzických, které se podílejí na fungování osoby právnické. Právnická osoba může existovat jen na základě zákona. Mnohotvárnost právnických osob pramení z různých oborů práva. Mezi společné znaky právnických osob lze zařadit právní osobnost, způsobilost mít práva a povinnosti, dále způsobilost k právním jednáním, delikt ní způsobilost, majetkovou autonomii, organizační strukturu a další. (Prášková, 2017)

Přestupek je spáchán právnickou osobou, jestliže k naplnění skutkových podstat přestupku došlo konáním osoby fyzické, která za právnickou osobu jedná, takové jednání se přičítá právnické osobě, nebo pokud fyzická osoba poruší povinnost právnické osobě uloženou, právní povinnost je porušena při činnosti právnické osoby či v souvislosti s ní ve prospěch právnické osoby samotné. (Prášková, 2017)

ZOPŘ dále zohledňuje situaci, kdy právnická osoba využije ke spáchání přestupku jinou právnickou nebo fyzickou osobu, které nejsou za přestupek odpovědné. Jedná se o tzv. nepřímého pachatele. Předpokladem je, že je tato osoba zneužita záměrně.

Pro odpovědnost právnické osoby není důležité, jaká fyzická osoba jednajícím jménem nebo v její prospěch konala. Taková situace totiž v ničem nebrání odpovědnosti právnické osoby.

Dále zákon popisuje situace, kdy odpovědnost za přestupek nese souběžně právnická i fyzická osoba, která jedná jejím jménem, za stejně protiprávní jednání. U fyzické osoby je ale nutné prokázat zavinění. (Kučerová, 2019)

Právnická osoba může být **zproštěna odpovědnosti za přestupek**, pokud prokáže, že vynaložila veškeré možné úsilí, aby přestupku zabránila. Naopak právnická osoba nemůže být zproštěna odpovědnosti za přestupek, pokud nevykonala činnosti vedoucí ke kontrole fyzických osob, které za právnickou osobu jednají, a pokud nevykonala nutná opatření k zamezení nebo odvrácení přestupku. Právnická osoba je ze zákona povinna vytvářet určité ochranné mechanismy, které mají zabraňovat případným potížím, například vzhledem k požární ochraně, životnímu prostředí či hygienickým a stavebním předpisům. (Bohadlo, 2018)

3.3.3 Odpovědnost podnikajících fyzických osob

Podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku, jestliže došlo k naplnění skutkových podstat během její podnikatelské činnosti, nebo pokud poruší právní povinnost vyplývající z podnikatelské činnosti podnikající fyzické osoby nebo fyzické osoby. Podnikající fyzická osoba může odpovídat za přestupek, pokud protiprávně jedná osoba, jejíž jednání je přičitatelné podnikající fyzické osoby, například v podobě zaměstnanců, nebo jiný fyzických osob, které plní úkoly či jsou použity pro jiné činnosti podnikající fyzické osoby. Bez ohledu na zavinění podnikající fyzická osoba odpovídá za přestupek, obdobně jako osoba právnická dle § 20 a § 21, vyjma § 20 odst. 1 a 2 a odst. 4 písm. a) a b). (Prášková, 2017)

3.4. Okolnosti vylučující protiprávnost

O přestupek se jedná, jestliže je daný čin protiprávní, pokud ale tento znak chybí, o přestupek se nejedná. Obecně okolnosti vylučující protiprávnost postrádají svou společenskou škodlivost, jsou naopak chtěné, prospěšné či jinak užitečné. V zásadě se jedná o druh řešení nějaké konfrontace zájmů, přičemž jen jeden ze zájmů může být chráněn. Takováto jedná nejsou od samého začátku přestupkem, odpovědnostní vztah tedy nevzniká. Od okolností vylučujících protiprávnost je třeba odlišovat důvody zániku odpovědnosti, u kterých naopak odpovědnostní vztah vzniká. Přestupkový zákon jasně vymezuje, za jakých okolností je vyloučena protiprávnost. (Prášková, 2017)

Mezi první okolnost vylučující protiprávnost se řadí **krajní nouze**. Při takovém jednání osoba přímo odvrací nebezpečí, které hrozí zákonem chráněnému zájmu. Existence takového nebezpečí je, stejně tak jako odvrácení takového jednání, podmínkou ke splnění krajní nouze. Naopak o krajní nouzi se nejedná, pokud je možné nebezpečí odvrátit jinak, nebo pokud odvrácení způsobí stejné nebo dokonce větší škody než nebezpečí, které bylo tímto činem odvráceno. Posuzování krajní nouze není nikdy jednoduché, a proto je nutné vždy posoudit všechny jednotlivé okolnosti. (Bohadlo, 2018)

Odvrácení útoku, na zákonem chráněný společenský zájem, činem, který je namířen na osobu útočnicka, rozumíme **nutnou obranu**. Jednání v nutné obraně směřuje k zabránění společensky škodlivému činu. Kdokoli je oprávněn jednat v nutné obraně,

byť útokem není sám ohrožen. Úmyslné společensky škodlivé protiprávní jednání člověka chápeme jako útok. Nutnou obranu je možno použít pouze proti útoku trvajícím nebo přímo hrozícím. Jestliže je obrana proti útoku nepřiměřená, o nutnou obranu se nejedná. (Kučerová, 2019)

Mezi okolnost vylučující protiprávnost, která se nepříliš často vyskytuje, lze označit **svolení poškozeného**. Takový čin by za normálních okolností byl činem protiprávním, ovšem s dovolením poškozeného se o přestupek nejedná. S takovým svolením, resp. souhlasem se musí spojovat pouze zájem, se kterým má možnost poškozená osoba disponovat. Svolení lze udělit pouze jednotlivcem. Takový jednatel musí být schopen posoudit následky svého svolení k činu. V době souhlasu musí být osoba přičetná. Současně takové svolení musí být dáno zcela jasně, vážně, dobrovolně a srozumitelně. Svolení by mělo být dáno předem, dodatečně lze poskytnout svolení, pokud pachatel předpokládal, že by poškozený souhlasil. Nutno podotknout, že svolení k ublížení na zdraví nemůže být dáno, jestliže nejde o lékařský zákrok. Lékařské zákroky by bez svolení nemohly být prováděny. (Kučerová, 2019)

Jestliže jednáme v rámci společensky prospěšného cíle, kterého nelze bez rizika dosáhnout vůbec nebo s vynaložením velkých nákladů, jedná se o **přípustné riziko**. Podstatné je, aby vyhlídka prospěšného výsledku byla větší než vyhlídka negativních následků. To vše s určitým stavem poznání a informacemi, které vedou k maximální eliminaci či zmírnění nežádoucích výsledků. Nutné také je, aby rizikové jednání nebylo v rozporu s nějakou právní normou. Pro přípustné riziko je důležité, aby vylučovalo odpovědnost za konkrétní přestupek. Mezi činnostmi, u kterých vzniká riziko újmy, ať už na životě nebo třeba majetku, ale jsou společensky prospěšné patří kupříkladu výroba, skladování a přeprava nebezpečných látek, výroba a klinické hodnocení léčiv, činnost bank nebo činnost související s jadernou energií. (Prášková, 2017) O přípustné riziko se nejedná, pokud činnost ohrožuje lidský život nebo jeho zdraví, nebo pokud činnost neodpovídá míře rizika, nebo pokud je činnost v rozporu s jiným právním předpisem nebo veřejným zájmem či zásadám lidskosti. (Bohadlo, 2018)

Oprávněné použití zbraně je poslední okolností vylučující protiprávnost, kterou zákon popisuje s odkazem jiné právní předpisy. Přestupek tedy nespáchá osoba, která použije zbraň v mezích zákona. (Bohadlo, 2018)

3.5. Zánik odpovědnosti za přestupek

Po spáchání přestupku mohou nastat specifické okolnosti, které jednoznačně vedou k zániku odpovědnosti za přestupek. Tyto okolnosti, resp. zánik odpovědnosti s sebou nesou procesní důsledky, jejichž podstatu lze najít v nemožnosti zahájit řízení o přestupku nebo k zastavení takového řízení vedou, pokud už zahájeno bylo. Správnímu orgánu je dáno za povinnost na zánik odpovědnosti přihlížet. Pokud by správní orgán svou povinnost nedodržel, došlo by k nezákonnému rozhodnutí ve věci. K zániku odpovědnosti tedy dojde v případech uplynutí promlčecí doby, smrtí fyzické osoby, zánikem právnické osoby, pokud nemá právního nástupce, a vyhlášením amnestie. Možno zmínit účinnou lítost, kterou ovšem právní úprava nedefinuje jako důvod pro zánik odpovědnosti. (Prášková, 2017)

U zániku odpovědnosti uplynutím promlčecí doby je podstatná závažnost daného přestupku, která určuje **délku promlčecí doby**. (Kučerová, 2019) Po uplynutí promlčecí doby zaniká právo správního orgánu vyslovit vinu a uložit příslušný správní trest, jedná se tedy spíše o prekluzi než o promlčení. (Prášková, 2017) U běžných přestupků je činí délka promlčecí doby jeden rok. Jestliže se jedná o závažnější přestupek, u kterého bude stanovena pokuta alespoň 100 000 korun, délka promlčecí doby bude běžet tři roky. (Kučerová, 2019)

Začátek **běhu promlčecí lhůty** spáchaného přestupku se váže ke dni následujícímu po takovém jednání. Jestliže přestupek vyvolá nějaký účinek, promlčecí doba začíná běžet až den poté, co daný účinek nastal. Přestupkové právo rozlišuje trvalý a hromadný přestupek, dále pak pokračování v přestupku, vždy se ale jedná o jeden přestupek, přičemž začátek běhu promlčecí doby se váže ke dni následujícímu po dni, kdy byl přestupek dokončen, u všech třech zmíněných. Pachatel může protiprávně jednat vícekrát, jestliže tedy spáchá vícero přestupků, pro každý z nich běží promlčecí doba samostatně. (Kučerová, 2019)

Jestliže se v běhu promlčecí doby objeví překážka dojde ke **stavení promlčecí doby**, pakliže je tato překážka odstraněna promlčecí doba běží dále. Ke stavení promlčecí doby může dojít pouze z jasně stanovených důvodů. Ke stavení dojde, pokud se pro daný skutek vedlo trestní řízení dle trestního řádu. Dále se nezapočítává doba, kdy správní orgán přerušil řízení, jestliže očekává uložení trestu pachateli v trestním řízení, přičemž

správní trest v přestupkovém řízení by vedle trestu v trestní řízení postrádal význam. O stavení běhu promlčecí doby jde i tehdy, když probíhá řízení před správním soudem. Jestliže dojde k podmíněnému upuštění od uložení správního trestu, doba trvání této podmínky se taktéž označí za stavení běhu promlčecí doby. (Prášková, 2017)

Vedle stavení promlčecí doby může dojít k **přerušeni promlčecí doby**. Zásadní rozdíl spočívá v tom, že po odpadnutí důvodu přerušeni běhu promlčecí doby počíná běžet promlčecí doba od samotného začátku, tedy znovu. A to nejdéle na tři roky pro běžný přestupek a pět let pro přestupek závažnější se sazbou pokuty alespoň 100 000 korun. Mezi důvody přerušeni běhu doby zákon řadí oznámení o zahájení řízení o přestupku, vydání rozhodnutí, kterým je obviněný uznán vinným, a vydání rozhodnutí o schválení narovnání. (Prášková, 2017)

Jestliže dojde k zániku právnické osoby nebo ke smrti podnikající fyzické osoby, **přechází odpovědnost za přestupek** na právního nástupce v případě osoby právnické, a v případě podnikající fyzické osoby na osobu, která pokračuje v její podnikatelské činnosti. Pokud má právnická osoba více právních nástupců a podnikající fyzická osoba více osob, které pokračují v její podnikatelské činnosti, odpovídá za přestupek každý, kdo je takovým následovníkem. (Bohadlo, 2018)

3.6. Druhy správních trestů a ochranných opatření

Přestupkové právo ochraňuje společnost a její zájmy prostřednictvím správních trestů a ochranných opatření. Správní trest, resp. ochranné opatření je tedy opatřením příslušných orgánů, kterým působí újmu pachateli, který se dopustil přestupku. Správní tresty mají preventivní a represivní funkci. Podmínky ukládání správních trestů jsou upraveny zákonem za současného respektování Ústavy, Listiny a mezinárodních smluv, přičemž je nutno, aby správní tresty dodržovaly zásadu humánnosti a respektovaly lidskou důstojnost. (Prášková, 2017)

3.6.1 Správní tresty

V přestupkovém zákoně nalezneme taxativní výčet správních trestů, které lze uložit za přestupek. Na místě je zmínit, že zvláštní zákon může upravit i jiné druhy správních trestů. Mezi správní tresty, jež lze uložit za přestupek se řadí *napomenutí, pokuta, zákaz činnosti, propadnutí věci nebo náhradní hodnoty a zveřejnění rozhodnutí o přestupku*. (Prášková, 2017)

Zcela jistě nejmírnějším správním trestem je **napomenutí**. Jde spíše o morální odsouzení pachatele přestupku, přičemž je kladen důraz na výchovnou funkci a použití nalezne u přestupků nejméně závažných. Jestliže je užito napomenutí jako správního trestu, je tak přestupek vyřešen a pachateli tak nevzniká žádná další povinnost, vyjma povinnosti uhradit náklady přestupkového řízení. Napomenutí lze uložit za každý přestupek dle ZOPŘ, dle uvážení správního orgánu. Napomenutí lze užít i v příkazním řízení na místě. Existuje zde možnost, že je napomenutí uloženo společně s jiným správním trestem, vyjma pokuty. (Kučerová, 2019)

Pachateli je za přestupek možno udělit majetkovou újmu ve formě **pokuty**. Pokuta jako správní trest naplňuje funkci preventivní, ale i funkci represivní. Společně s pokutou je možné uložit další správní tresty, vyjma napomenutí. Hranice pokuty ovlivňuje dobu promlčecí doby, jestliže je uložena pokuta alespoň 100 000 korun, délka promlčecí doby je tři roky. Výše pokuty, kterou je správní orgán oprávněn uložit, je upravena zákonem. Jestliže tato výše upravena není, správní orgán může uložit pokutu v maximální výši 1000 korun s dobou splatnosti 30 dnů ode dne, kdy vydal rozhodnutí, jestliže nestanoví jinak. V případě příkazu na místě je možné uložit pokutu ve výši maximálně 10 000 korun. (Bohadlo, 2018)

Zákaz činnosti jako správní trest je velice účinný, neboť citelně zasáhne do právního postavení pachatele. Hlavní podstatou zákazu činnosti je vyřazení pachatele přestupku v konání nějaké činnosti, resp. zabránit mu, aby pokračoval v páchání protiprávní činnosti. Zakáže se právě ta činnost, díky které spáchal přestupek. Tento správní trest plní především funkci represivní, ale i individuální a generální preventivní funkci. Jestliže se pachateli zakáže určitá protiprávní činnost, pravděpodobně se mu usnadní zbavení se škodlivých postojů a návyků. Uložení tohoto správního trestu do jisté míry varuje další potenciální pachatele před konáním takových činů, díky nimž byl zákaz

činnosti uložen. Zákaz činnosti současně chrání nezávadný výkon této činnosti. (Prášková, 2017)

Podmínky, za jakých lze tento správní trest uložit, stanoví zákon současně s dobou trvání. Jestliže v zákoně není stanovena doba trvání zákazu činnosti, lze činnost zakázat maximálně na tři roky. Započítává se i doba potřebná pro projednávání přestupku. Zásah do činnosti prostřednictvím zákazu činnosti může být znatelný, proto zákon dovoluje správnímu orgánu po uplynutí poloviny doby zákazu od tohoto správního trestu upustit. Nejčastějším trestem ukládaným společně se zákazem činnosti je pokuta. Bez celkové úhrady této pokuty nelze upustit od zbytku doby zákazu činnosti. A v neposlední řadě, pakliže je někomu uložena povinnost něco konat, nemůže být mařena rozhodnutím správního orgánu zákazem činnosti. (Bohadlo, 2018)

S určitou odlišností se setkáme v případech, kdy je zákaz činnosti ochranným opatřením, které spočívá například v zákazu navštěvovat určitá veřejně přístupná místa, kde se konají sportovní či kulturní akce. Dále takový zákaz činnosti může vyplývat přímo ze zákona, co se týče kupříkladu zakázaných činností v lesích. Současně je potřeba zmínit sankce netrestního charakteru. Podstatou těchto sankcí je reakce na nedostatky zjištěné v činnosti právnických a fyzických osob. Tato netrestní opatření mají tedy spíše preventivní, ochranný a nápravný charakter. (Prášková, 2017)

Za jakýkoli přestupek lze uložit správní trest ve formě **propadnutí věci**. Nutno brát zřetel na to, že propadnutí věci jako správního trestu může být zákonem vyloučeno, resp. přikázáno. Smyslem propadnutí věci je znemožnit pachateli pokračovat v protiprávním konání či odebrat mu věc, kterou nabyl právě díky tomuto protiprávnímu jednání. Propadnutí věci lze uložit s kterýmkoli jiným správním trestem dle podmínek stanovených zákonem. Věc lze odebrat, pokud pachatel disponuje vlastnickým právem k takové věci. Hodnota dané věci hraje významnou roli při rozhodování správního orgánu ve věci propadnutí. Správní orgán tedy není oprávněn uložit správní trest propadnutí věci v případě, kdy je hodnota věci v nepoměru k povaze přestupku. Zákon neuvádí konkrétní věci, které tento správní trest může postihnout, ovšem jedná se o věci movité.¹ Ve všech

---

¹ Věcí movitou je věc, která není součástí pozemku a jestliže nelze takovou věc přenést z jednoho místa na jiné, aniž by se změnila její podstata, jedná se o věc movitou (zákon č. 89/2012 Sb., Nový občanský zákoník. § 498)

případech bude správní orgán hodnotu věci posuzovat. Vlastnické právo k věci propadnuté nabývá stát. (Kučerová, 2019)

S propadnutím jako správním trestem souvisí i **propadnutí náhradní hodnoty**. Jestliže pachatel poškodí, zničí či jinak znehodnotí nebo zužitkuje věc, která by byla jinak označena za propadlou, bude mu uložen trest v podobě uhrazení náhradní hodnoty, a to do výše hodnoty věci, která měla být označena za propadlou. Vlastnické právo k propadlé náhradní hodnotě nabývá stát. (Prášková, 2017)

Posledním správním trestem v taxativním výčtu správních trestů přestupkového práva je **zveřejnění rozhodnutí o přestupku**. Tento trest má nesporný represivní účinek, především z toho ohledu, že osobě dotčené většinou poškodí dobrou pověst a její jméno, také se dotkne jejího soukromí. Bezpochyby ji zasáhne i majetkově, neboť je povinna uhradit náklady za zveřejnění rozhodnutí a pravděpodobně přijde o některé své zákazníky či sponzory, čímž se může snížit její konkurenceschopnost, resp. její potenciální zisky z činnosti, kterou provádí. Lze předpokládat, že dobré jméno je pro právnickou a podnikající fyzickou osobu velice důležité, pak je odstrašující účinek hrozby takového trestu značný. Jestliže je osobě uložen tento trest, informuje širokou veřejnost o protiprávním jednání této osoby. Podstatou tohoto správního trestu je tedy seznámit veřejnost s pachatelovým protiprávním jednáním. Předpoklady pro uložení tohoto trestu stanoví zákon, přičemž k samotnému zveřejnění dojde až tehdy, když rozhodnutí nabyde právní moci, a to minimálně na dva měsíce a maximálně na šest měsíců. Samotné rozhodnutí se potom zveřejní ve veřejném sdělovacím prostředku nebo se vyvěsí na úřední desce. (Prášková, 2017)

3.6.2. Ochranná opatření

Mezi opatření státního donucení se vedle správních trestů řadí i ochranná opatření. Ochranná opatření s sebou nesou jisté odlišnosti, které je třeba rozeznávat. Především, újma, která vznikne pachateli na základě uložení ochranného opatření, je nevyhnutelným účinkem. Jde tedy o individuální prevenci, o zajištění nápravy pachatele, nikoliv o odstrašení či generální prevenci. Ochranné opatření nevyslovuje žádné morální odsouzení pachatele nebo jeho činu. Současně je nezávislé na vině pachatele. Tato

opatření je možné uložit i osobám, které za přešupek odpovědné nejsou například kvůli nepřičetnosti. (Prášková, 2017)

Zákon řadí mezi ochranná opatření tzv. **omezující opatření**. Toto opatření slouží převážně k individuální prevenci, ochraňuje tedy zájmy společnosti tím, že omezí nebo zcela zamezí v protiprávním jednání pachatele, jenž je napojeno na konkrétní osoby či místa. Pro uložení omezujícího opatření je nezbytná souvislost mezi pachatelem a konaným přešupkem. Lze jej uložit výhradně osobě fyzické za zákonem stanovených podmínek v přiměřené formě vzhledem k závažnosti a povaze přešupku společně se správním trestem na maximálně jeden rok. Pro příklad postačí uvést, že se může jednat o zákaz navštívit místa, kde se konají nejrůznější společenské akce nebo zákaz styku s určitým okruhem lidí či povinnost navštěvovat programy zvládnání agrese. Na dodržování dohlíží správní orgán, který toto opatření uložil, nebo jiný věcně příslušný orgán. (Bohadlo, 2018)

Dále rozeznáváme **zabrání věci**. Podstatou tohoto ochranného opatření je zabránit pachateli, aby dále pokračoval v přešupku nebo mu odejmout prospěch z takového přešupku. Zabráni věci se ukládá subsidiárně, jestliže nelze uložit správní trest propadnutí věci, a za předpokladů stanovených v tomto zákoně dle § 53 odst. 1 písm. a) až e). Ovšem jestliže je věc výnosem z přešupku, může být zabrána i bez splnění těchto předpokladů. Pakliže dojde k zániku odpovědnosti za přešupek v prekluzivní lhůtě, věc lze zabrat i tak, a to nejpozději pět let po spáchání přešupku. Vlastnické právo k věci zabrané nabývá stát. (Kučerová, 2019)

Jestliže pachatel přešupku poškodí nebo jinak znehodnotí věc, která může být předmětem zabráni věci před samotným zabráním, lze uložit **zabrání náhradní hodnoty**. Výše náhradní hodnoty musí být srovnatelná s hodnotou věci, jež měla být zabrána. Tato výše se určí na základě znaleckého posudku nebo odborného vyjádření. Zákon blíže nespécifikuje, co náhradní hodnotou může být. Vlastnické právo k zabrané náhradní hodnotě nabývá stát. (Kučerová, 2019)

3.7. Ukládání správních trestů

Zákon zakotvuje pravidlo, že za přešupek lze uložit více správních trestů najednou, vyjma napomenutí, které nelze uložit společně s pokutou. Důvodem je to, že napomenutí má pachatele postihnout z hlediska morálky. Nutnou podmínkou uložení nějakého správního trestu je dodržení veškerých předkladů, které zákon stanovil. Nutno uvést, že správní orgán je povinen odůvodnit, proč za přešupek uložil více správních trestů a neuložil místo toho určitý správní trest samostatně. (Bohadlo, 2018)

Správní orgán je při určování druhu a výměry správních trestů povinen přihlížet ke vzniklým okolnostem a skutečnostem. Taxativní výčet lze nalézt v § 37 tohoto zákona. Správní orgán musí dostát zásadě zákonnosti trestání a zásadě individualizace správních trestů. Jestliže by správní trest byl uložen v rozporu se stanovenými podmínkami přešupkového zákona, došlo by k nezákonnému rozhodnutí ve věci. Úvahy, které vedly ke stanovení druhu správního trestu, je správní orgán povinen uvést, resp. každý správní trest musí být dostatečně odůvodněn. (Bohadlo, 2018)

Jednou z těchto okolností, resp. skutečností pro uložení správního trestu je **povaha a závažnost přešupku**. Přešupkový zákon uvádí některé z možných okolností, které určují povahu a závažnost přešupku, nejedná se ovšem o veškeré okolnosti určující škodlivost, které mohou nastat. Jiné, v zákoně neuvedené okolnosti, mohou také určovat společenskou škodlivost. (Kučerová, 2019) Při posuzování závažnosti přešupku je zohledňována ochrana zájmů, které pro společnost mají svůj význam. Současně způsob provedení a následky přešupku jsou brány v potaz, stejně tak jako okolnosti, za kterých byl protiprávní čin spáchán. V neposlední řadě zákon bere zřetel na formu zavinění, zdali bylo úmyslné či nedbalostí, a délku přešupku, případně počet útoků, jež vedly k přešupku. (§ 38)

Při ukládání správního trestu jsou zohledňovány tzv. **polehčující okolnosti**. Jsou to takové okolnosti, díky kterým dojde ke zmírnění správního trestu, resp. snížení výměry uloženého trestu. Polehčující okolnosti mají svůj význam při individualizaci správního trestu, použijí se v podstatě vždy. V zákoně nalezneme některé možné druhy polehčujících okolností, které mohou nastat. Lze samozřejmě nalézt i jiné okolnosti, které mohou být polehčující, kromě těch, jež jsou uvedené v zákoně. Správní orgán je povinen se zabývat vlivem takovýchto okolností na spáchaný protiprávní čin. (Bohadlo,

2018) Jako polehčující okolnost lze uvést například spáchání přestupku ve věku blízkém věku mladistvých. (§ 39)

Naopak **přítěžující okolnosti** mají za následek to, že je správní trest zpřísněn nebo je zvýšena výměra správního trestu. Podobně jako v § 39 i zde zákon uvádí možné přítěžující okolnost, přičemž přítěžující okolnosti mohou nastat i jiné. Správní orgán postupuje v zásadě stejně jako u okolností polehčujících. (Bohadlo, 2018) Za přítěžující okolnost lze například považovat spáchání přestupku na dítěti či osobě těhotné. (§ 40)

V praxi se samozřejmě může stát, že pachatel spáchá více přestupků najednou, právní úprava myslí i na tento možný scénář. Jedná se o případy, kdy pachatel spáchá více přestupků, než byl za některý z nich odsouzen, pak mluvíme o tzv. souběhu přestupků. Tento souběh lze členit dle toho, jestli přestupky byly zapříčiněny jedním nebo více skutky, mluvíme tak o souběhu jednočinném nebo vícečinném. Dále pak dle toho, jestli byla skutková podstata přestupku naplněna vícekrát nebo bylo spácháno množství přestupků s rozdílnými skutkovými podstatami, jedná se pak o souběh stejnorodý a nestejnorodý. (Prášková, 2017)

Za více přestupků lze uložit tzv. **úhrnný trest**, jestliže byly tyto přestupky projednávány ve společném řízení. Podstatou uložení takového trestu je v podstatě zmírnit dopad na pachatele. Pakliže by pachateli byl uložen správní trest za každý spáchaný přestupek, souhrn takových trestů by byl příliš tvrdý, mimo jiné by byla porušena zásada ultima ratio správního trestání. Při ukládání správního trestu za více přestupků se užívá zásady absorpční, na jejíž základě je pachateli uložen správní trest za přestupek nejpřísněji trestný. Porovnává se tedy horní hranice pokuty za přestupek. Jestliže jsou horní hranice pokuty dvou přestupků stejné, uloží se správní trest za nezávažnější přestupek. Je možné, aby pachateli byl uložen i jiný správní trest, než je pokuta. (Prášková, 2017)

Zákon dává možnost správnímu orgánu uvážit, zdali je nutné za přestupek uložit správní trest nebo postačí rozhodnout o vině pachatele a následně **podmíněně upustit od uložení správního trestu**. V takovém případě správní trest, resp. jeho výkon je uložen pod podmínkou. Je zde tedy předpoklad, že samotné správní řízení postačuje k nápravě pachatele. Správní trest je v podstatě až krajním prostředkem, který má chránit zájmy společnosti. Pachateli je dána příležitost uhradit způsobenou škodu nebo navrátit

bezdůvodné obohacení, a to ve lhůtě, jež stanovil správní orgán. Pakliže tak pachatel neučící, správní trest mu bude uložen. (Kučerová, 2019)

Upustit od uložení správního trestu lze i nepodmíněně. Stejně jako u podmíněného upuštění i zde to závisí na úvaze správního orgánu. Podmínkou tedy je, aby samotné projednávání věci bylo pro pachatele dostatečně nápravné, a jestliže jsou splněny zákonem stanovené náležitosti, lze od uložení správního trestu upustit. (Bohadlo, 2018)

Správní orgán je na základě zákona oprávněn snížit sazbu pokuty pod její spodní hranici. Děje se tak, když je i spodní hranice vzhledem k závažnosti přestupku, příliš vysoká, a současně není možné od správního trestu upustit. Ovšem nutno zmínit, že se výměra pokuty snižuje jen v mimořádných případech, kdy i nižší sazba pokuty vede k nápravě pachatele, nebo jde jen o pokus přestupku. Pokutu lze snížit maximálně na pětinu její spodní hranice. (Prášková, 2017)

3.8. Odpovědnost mladistvých za přestupek

Zákon označuje za mladistvé ty osoby, kterým v době spáchání přestupku bylo mezi patnáctým a osmnáctým rokem života, resp. než se stali zletilými.² (Bohadlo, 2018)

Podmínky odpovědnosti za přestupek pro mladistvé jsou shodné s podmínkami odpovědnosti dospělých pachatelů. Je obecným předpokladem, že mladistvý je dostatečně mentálně, fyzicky a mravně vyspělý, aby odpovídal za své protiprávní jednání. (Prášková, 2017) Přičemž zákon neříká, který správní trest mladistvému nelze uložit, ale nutno podotknout, že tresty pro mladistvé mají mít především výchovnou funkci. Mladistvý jsou plně způsobilý, aby byli součástí přestupkového řízení. Jejich zákonní zástupci, opatrovníci či jiné osoby mají v řízení zvláštní procesní postavení. Zajímavostí může být, že podnikající fyzické osoby v podobě mladistvých odpovídají za přestupek v souvislosti s podnikáním jako podnikající fyzické osoby, s možností liberace. (Kučerová, 2019)

---

² Zletilostí člověk nabývá plné svéprávnosti, a to s dovršením osmnáctého roku života. (zákon č. 89/2012 Sb., Nový občanský zákoník, § 30)

Jestliže je mladistvému uložen správní trest v podobě pokuty, zákon takovou pokutu snižuje na polovinu, ale současně při takovém snížení nesmí pokuta přesáhnout 5 000 korun. Toto se nevztahuje na mladistvé, kteří jsou podnikajícími fyzickými osobami. Příkazem na místě lze mladistvému uložit pokutu v maximální výši 2 500 korun. (Prášková, 2017)

Správní orgán může uvažovat i o uložení správního trestu zákazu činnosti, ale pouze za splnění zákonem daných předpokladů. Mezi tyto podmínky patří to, že zákaz činnosti nemůže být uložen, jestliže výkon zákazu činnosti zabrání v přípravě na budoucí povolání. Pakliže je zákaz činnosti mladistvému uložen, nesmí přesahovat dobu jednoho roku. (Bohadlo, 2018)

Mimo jiné má správní orgán možnost přihlédnout k předpokladu, že uložení omezujícího opatření bude pro mladistvého pachatele lepší než správní trest, vzhledem k povaze přestupku a osobě mladistvého. Správní orgán tedy může upustit od uložení správního trestu. (Kučerová, 2019)

3.9. Řízení o přestupcích

Postup správních orgánů, jehož cílem je zjistit, kdo a zda vůbec spáchal určitý přestupek, dále pak uložit za takový protiprávní čin správní trest a dohlédnout na jeho výkon, lze označit jako řízení o přestupcích. Tímto postupem se zabývá přestupkové právo procesní. Podstatou je realizace přestupkového práva hmotného. (Prášková, 2017)

3.9.1 Příslušnost správních orgánů

Druh a stupeň správního orgánu, který se bude věcí zabývat, určuje **věcná příslušnost**. Zákon uvádí, že příslušným správním orgánem k řízení o přestupku je obecní úřad obce s rozšířenou působností, jestliže zvláštní zákon nestanoví, jaký správní orgán bude danou věc projednávat. Většina zvláštních zákonů ale tuto skutečnost obsahuje. (Bohadlo, 2018) Zákon poskytuje taxativní výčet přestupků, kterými se zabývá obecní úřad obce s rozšířenou působností. Jedná se o přestupky proti pořádku v územní samosprávě, proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití a proti majetku (§ 60)

Vztahem předmětu řízení ke správnímu orgánu na konkrétním místě se zabývá **místní příslušnost**. První věcí, ke které se přihlíží, je, kde, resp. v jakém místě byl přestupek spáchán. Za takové místo se považuje místo, kde došlo k jednání či k jednomu z dílčích útoků. Dále se zohledňuje, kde má nebo měla fyzická osoba trvalý pobyt, u osob právnických se hledí na její sídlo. Pokud není jasné, kde byl přestupek spáchán, místně příslušný bude ten správní orgán, u kterého vyšel přestup nejdříve najevo. Jestliže vyvstanou nějaké další otázky ohledně místní příslušnosti, lze subsidiárně užít správní řád. (Prášková, 2017)

Zákon ukládá možnost starostovi obce zřídit tzv. **komisi pro projednávání přestupků**. V praxi se jedná o poměrně oblíbenou záležitost. Taková komise je zřízena jako zvláštní orgán a zastupuje tak v řízení o přestupcích obecní úřad. Ovšem je zde nutnost, aby starosta vymezil, jaké přestupky bude komise projednávat. Starosta obce do této komise jmenuje členy včetně jejího předsedy, všechny může odvolávat, přičemž počet členů komise není nijak stanoven, jedinou podmínkou je, aby číslo bylo liché. Díky lichému počtu se bude předcházet nerozhodnosti ve výsledku. Usnášeníschopnost této komise je dána přítomností nadpoloviční většinou členů, nelze tedy vyloučit, že bude komise hlasovat v sudém počtu. Nutno zmínit, že komise není oprávněna projednávat přestupky, které nemůže projednávat samotný obecní úřad. (Bohadlo, 2018)

Jestliže se územní samosprávný celek dopustí přestupku, bude **vyloučen z projednávání a rozhodování věci**, neboť by o tomto přestupku rozhodoval tentýž územní samosprávný celek. Jde o tzv. systémovou podjatost. V podstatě se tak zamezuje, aby určitá osoba měla na řízení nějaký zájem, buď vlastní nebo zájem účastníků tohoto řízení. Na základě vyloučení z projednávání nemůže tedy výsledek řízení nijak ovlivnit. Procesní úkony nemůže provádět ta osoba, která je vyloučena. Může se stát, že bude vyloučen celý z projednávání celý úřad, v takovém případě by se postupovalo dle správního řádu § 131. Nadřízený správní orgán dostane uvědomění od vyloučeného správního orgánu, který mu předá spis. O obecním úřadu bude jednat krajský úřad, o krajském úřadu bude jednat příslušné ministerstvo dle přestupku. Zákon uvádí i možnost, že by o přestupku kraje rozhodl obecní úřad, přičemž je obecní úřad povinen informovat příslušné ministerstvo. (Kučerová, 2019)

Mezi úkony správních orgánů se řadí **předání věci**. Zkoumat procesní podmínky, resp. kam náleží příslušnost řízení o přestupku, je povinností správního orgánu před

zahájením řízení o přestupku, ale i během něj. Jestliže správní orgán odhalí skutečnost, že protiprávní čin není přestupkem, ale trestným činem, resp. že je skutek závažnější, bezodkladně předá věc orgánům činným v trestním řízení, tedy policejním orgánům či státnímu zástupci. Toto předání vyplývá z rozdělení pravomoci mezi správní orgány a soudy, a ze zásady *ne bis in idem*. Jestliže přestupek spáchá poslanec či senátor nebo jiné osoby, které podléhají disciplinární pravomoci, dojde k předání věci orgánům příslušným dle zákona. V praxi může nastat situace, kdy správní orgán není věcně či místně příslušný, pakliže se tak stane, musí věc předat orgánům příslušným bezodkladně. Pro předání věci je potřeba vydat takové usnesení a tuto skutečnost zaznamenat do spisu. (Prášková, 2017)

3.9.2. Právní styk s cizinou

Pro právní styk s cizinou se užívá mezinárodních smluv, které jsou nadřazeny zákonům. Nicméně oblast trestního řízení s cizinou upravuje zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů. Nestanoví-li mezinárodní smlouva jinak. Co se týče mezinárodní spolupráce ve věcech trestních, jde především o předávání informací prostřednictvím informačního systému ECRIS. (Kučerová, 2019)

3.9.3. Doručování

Nejčastějším způsobem oznámení rozhodnutí je doručení. Jedná se o důležitou součást procesního úkonu, protože den oznámení rozhodnutí, resp. jeho doručení, je dnem, kdy počíná běžet právní moc takového rozhodnutí a současně i lhůty, během které je možnost podat opravný prostředek. Současná právní úprava umožňuje **doručovat veřejnou vyhláškou**, což dříve možné nebylo. Oznámení o rozhodnutí řízení se doručuje účastníkům v písemné podobě, pokud se toho výslovně nevzdají na základě ústního vyhlášení rozhodnutí a nestvrdí tak svým podpisem. (Kučerová, 2019)

Zákon dále stanoví, že pokud se nedaří doručovat zmocněnci účastníka řízení, doručuje správní orgán pouze účastníkovi řízení (§ 67)

3.9.4 Účastníci řízení

Aby řízení o přestupku mohlo vůbec proběhnout, musí mít své účastníky. Dle nové právní úpravy může být účastníkem řízení o přestupku osoba fyzická i osoba právnická. Aby fyzická osoba mohla být účastníkem řízení o přestupku, musí mít právní osobnost³. Právní osobnost osob právnických je stanovena na základě zákona. § 68 poskytuje taxativní výčet účastníků řízení o přestupku. (Bohadlo, 2018)

Účastníkem, bez kterého nelze řízení o přestupku vést, je **obviněný**, resp. nelze vést řízení proti někomu, kdo není znám. (Prášková, 2017) Existence určité osoby, kterou lze obvinít z protiprávního jednání, je tedy povinným předpokladem. Touto osobou může být osoba fyzická i osoba právnická. Nejprve je zde určité podezření na spáchání protiprávního jednání, pakliže správní orgán učiní úkon proti osobě podezřelé, osoba podezřelá se stává osobou obviněnou, resp. obviněným. Tímto úkonem správního orgánu je oznámení o zahájení řízení o přestupku. Oznámení je možno doručit či ústně vyhlásit. Obsahem takového oznámení je popis určitého skutky, na jehož základě je řízení zahájeno, včetně práv a povinností obviněného. Po celou dobu řízení o přestupku až do pravomocného rozhodnutí správního orgánu se na obviněného hledí jako na nevinného, platí zde tedy zásada presumpce nevinný. (Bohadlo, 2018)

Dalším účastníkem řízení o přestupku je osoba, které byla způsobena škoda či se na ní někdo obohatil. Přestupkové právo tuto osobu označuje jako poškozenou, resp. **poškozeného**. Správní orgán je povinen poškozeného obeznámit o jeho právu na náhradu škody nebo vydání bezdůvodného obohacení. Poškozený má ve svých rukou procesní nástroj, kterým je možnost požádat o nařízení ústního jednání. Jedná se o možnost, která poškozenému poskytuje lepší vyhlídky při jeho právu na náhradu škody, jestliže hlavním důkazním břemenem je sám poškozený. Správní orgán může žádost o nařízení ústního jednání zamítnout v případě, že tuto žádost považuje za neopodstatněnou. Proti tomuto zamítnutí lze podat odvolání ve lhůtě patnácti dnů od doručení. Pakliže správní orgán nařídí ústní jednání, dává se mu za povinnost poškozeného vyrozumět.

Jestliže poškozený uplatní nárok na náhradu škody nebo vydání bezdůvodného obohacení, stává se poškozeným se všemi právy a povinnostmi účastníka řízení. Takovéto

---

³ Právní osobnost představuje způsobilost osoby mít určitá práva a povinnosti. (zákon č. 89/2012 Sb., Nový občanský zákoník, § 15)

uplatnění musí proběhnout při prvním ústním jednání, pakliže se ústní jednání nekoná, poškozený musí uplatnit nárok ve lhůtě stanovené správním orgánem. Nárok na náhradu škody či vydání bezdůvodného obohacení lze uplatnit až po zahájení řízení o přestupku. Jestliže se poškozený nepřipojí do řízení o přestupku, nemá práva účastníka řízení. Účastníkem řízení nemůže být osoba, které byla způsobena nemajetková škoda. Tato osoba má ovšem nárok na soud či jiný orgán veřejné moci. (Kučerová, 2019)

V řízení o přestupku mají mnohá procesní práva tzv. **osoby přímo postižené spácháním přestupku**. Tyto osoby nejsou přímo účastníky řízení, ale mohou průběh, a hlavně výsledek do značné míry ovlivnit. Osoby přímo postižené protiprávním jednáním mají právo být vyrozuměny o zahájení řízení, poskytovat informace a důkazy, účastnit se ústního jednání. Naopak nemají právo podat odvolání či požádat o obnovu řízení. (Kučerová, 2019)

Mezi další osoby, které mají početná procesní práva, ale nejsou účastníky řízení, řadíme **zákonné zástupce, opatrovníky mladistvého obviněného a orgán sociálně-právní ochrany dětí**. Zmíněné osoby mají vesměs stejná procesní práva jako osoby přímo postižené spácháním přestupku s tím rozdílem, že zákonný zástupce, opatrovník mladistvého obviněného a orgán sociálně-právní ochrany dětí může podat ve prospěch obviněného odvolání, dále může požádat o obnovu řízení nebo o vydání nového rozhodnutí. Právo zvolit zmocněnce má zákonný zástupce a opatrovník mladistvého obviněného. Zmíněné osoby mají dále právo účastnit se ústního jednání.

Jestliže se totožného protiprávního jednání dopustí mladistvý i jeho opatrovník či zákonný zástupce, nemůže takový zákonný zástupce nebo opatrovník hájit zájmy takového mladistvého. Pakliže zde není jiný zákonný zástupce nebo opatrovník, který by zaujal tento post, přichází hájit zájmy mladistvého obviněného orgán sociálně-právní ochrany dětí. Jestliže zákonný zástupce nebo opatrovník nehájí zájmy mladistvého obviněného řádně, budou vyloučeni z řízení o přestupku a zájmy obviněného bude hájit orgán sociálně-právní ochrany dětí. (Bohadlo, 2018)

3.9.5. Postup před zahájením řízení

Ještě předtím, než celé řízení o přestupku začne, musí nutně dojít k **oznámení přestupku**, resp. musí být označena osoba podezřelá ze spáchání protiprávního činu.

Toto oznámení je v podstatě podnětem pro příslušný správní orgán. Jestliže správní orgán dospěje k závěru, že zde existuje důvodné podezření na spáchání protiprávního činu, zahájí řízení o přestupku. Správní orgán na druhou stranu může věc odložit dle § 76, viz níže. V každém případě je správní orgán povinen se oznámením přestupku zabývat. Pakliže se o potenciálním protiprávním jednání dozví orgán, který není příslušný k projednávání věci, bez odkladu takovou věc oznámí příslušnému správnímu orgánu. Orgány, které nejsou příslušné věc projednávat, jsou Policie České republiky a Vojenská policie. Co se týče samotného oznámení, musí mít obsahově určité náležitosti, kam lze jistě zařadit osobu podezřelou, samotný popis protiprávního jednání, místo a čas takového jednání, dále pak ustanovení zákona, které bylo porušeno a v neposlední řadě mohou být zmíněny důkazní prostředky. Důkazy, které by jasně ukazovaly na osobu podezřelou, nemusí být obsahem oznámení. Je možné oznámit přestupek, jehož pachatel je neznámý. (Kučerová, 2019)

Jestliže se **orgán policie** dozví o potenciálním protiprávním jednání, je povinen provést nezbytné činnosti vedoucí ke zjištění potřebných důkazních prostředků. Tyto činnosti provede pro podezření ze spáchání přestupku, resp. z činností vyplývající z taxativního výčtu dle § 74. Pakliže orgán policie zjistí potřebné skutečnosti, sepiše úřední záznam a do 30 dnů tato zjištění předá příslušnému správnímu orgánu. Jestliže nově zjištěné skutečnosti protiprávního jednání jsou společensky škodlivé natolik, že se jedná o trestný čin, orgán policie věc předá orgánům činným v trestním řízení. Dále je věc možno odložit, pakliže se nezjistí potřebné skutečnosti. (Prášková, 2017)

Jestliže nebudou nově zjištěné skutečnosti dostačující, může příslušný správní orgán požádat o další **součinnost** v řízení o přestupku. Lze takto požádat o součinnost orgán policie či jiný správní orgán. Požádaný správní orgán je povinen tak bez odkladu učinit a provést činnosti vyplývající z této žádosti, tzv. provést např. další sběr důkazních prostředků. Pakliže požádaný orgán není příslušný k provedení požadovaných úkonů, provést je nesmí. Podstatou součinnosti je spolupráce správních orgánů. (Bohadlo, 2018)

Zásada rychlosti a hospodárnosti řízení se odráží v institutu **odložení věci**. Jestliže například podezřelý nemůže být stíhán ze zákonných důvodů, nebo jestliže nevede řízení o přestupku k cíli, existuje zde možnost řízení odložit. Důvody pro odložení lze nalézt v taxativním výčtu § 76 odst. 1, písm. a) až k). Správní orgán rozhodne o odložení věci formou usnesení. (Prášková, 2017)

3.9.6. Zahájení řízení

Řízení nemůže být zahájeno, jestliže se objeví **překážka řízení** v podobě litispendence. Jedná o překážku, která spočívá v tom, že řízení je již zahájené a nelze tak kvůli stejné věci zahajovat řízení další. Ovšem nutno zmínit, že o jednom skutku může být zahájeno řízení, v němž správní orgán shledává jiný přestupek, resp. týž skutek je posuzován dle jiného ustanovení zákona. S touto překážkou řízení je úzce spojená i další v podobě zásady *ne bis in idem*. Z této zásady vyplývá, že nelze opakovaně stíhat osobu za tentýž protiprávní čin. Jinak řečeno, jestliže u věci nabylo rozhodnutí právní moci, vznikne tak překážka ve věci rozhodnuté. (Kučerová, 2019)

Forma, jakou se řízení povede, musí správní orgán zvolit před zahájením řízení, např. příkazní řízení a jiné. Tato forma není libovolná, je zde nutnost, aby správní orgán přihlížel kupříkladu k možnost vzniku souběhu přestupků nebo k věku podezřelého. **Řízení** je správním orgánem **zahájeno z moci úřední**, jakmile se správní orgán dozví o podezření na spáchání protiprávního jednání, resp. přestupku, a současně, kdo je podezřelým. Řízení o přestupku je zahájeno doručením oznámení o zahájení řízení nebo ústním vyhlášením tohoto oznámení. Toto oznámení musí mít obsahově své určité náležitosti vyplývající z § 73, viz výše. Kromě těchto, musí obsahovat i označení správního orgánu, charakteristiku oprávněné úřední osoby, resp. její jméno, funkci, popřípadě služební číslo. Obsah v tomto oznámení má svůj účel, popis skutku a další náležitosti vedou k tomu, že daný skutek není zaměněn s jiným. Současně obviněný ví, proti jakým obviněním se bude bránit. (Prášková, 2017)

V některých případech lze **řízení zahájit** nebo v něm pokračovat pouze **se souhlasem osoby přímo dotčené spácháním přestupku**, pakliže je těchto osob více, postačí, když souhlas poskytne jedna z nich. Správní orgán je povinen osoby dotčené o svých možnostech řádně poučit a současně sdělit, v jaké lhůtě je možné svá práva využít, přičemž tato doba nesmí být kratší než 30 dní. Osoba dotčená, která již poskytla svůj souhlas, může kdykoli tento souhlas vzít zpět. Pakliže neposkytne svůj souhlas ve lhůtě stanovené příslušným správním orgánem či tento souhlas už vzala zpět, nemůže již svůj souhlas poskytnout. Zákonná úprava pamatuje i na výjimečné případy. Jestliže je potřeba souhlas k zahájení řízení nebo k jeho pokračování, ale přestupkem je přímo postížená osoba, které je pod 18 let, není vyžadován její souhlas. Dále není potřeba souhlas u přestupků, jejichž následkem je vykázaní z bytu. (Bohadlo, 2018)

3.9.7. Průběh řízení

Řízení o přestupku může probíhat v několika formách. Největší přínos pro vyřešení situace můžeme pravděpodobně najít v **ústním jednání**. Přínos může být shledáván v přítomnosti obviněného. Účastníci řízení mohou uplatňovat svá procesní práva. Ústní jednání může v určité míře plnit preventivní a výchovnou funkci. Na rozdíl od příkazního řízení, ústní jednání nemá tak široce nastavené podmínky, což je jistě další výhoda ústního jednání. Ovšem jestliže je shromážděno dostatečné množství důkazních prostředků a potřebných informací, resp. nevyvstanou žádné nejasnosti, obviněný nepodává žádné návrhy na provedení důkazů či nevznes-li nikdo žádnou námitku, není zde nutnost vést řízení formou ústního jednání. Přestupkový zákon stanoví případy, kdy je povinnost vést řízení formou ústního jednání. Mezi tyto případy se řadí žádost obviněného, dále pokud je nezbytné pro zjištění skutkového stavu, a pokud je obviněný mladistvým. Pakliže je ústní jednání nařízeno, příslušný správní orgán musí předvolat všechny účastníky řízení. Nutno zmínit, že účast na řízení není povinností, nýbrž právem. Ústní jednání může probíhat za nepřítomnosti obviněného pouze v případech, kdy k tomuto dá souhlas, nebo pokud se nemůže dostavit a svou absenci řádně omluví. (Prášková, 2017)

Nové přestupkové právo nově zavádí institut **řízení navazující na kontrolu**. Touto kontrolou se myslí běžná kontrola v rámci kontrolního řádu. Současně je připuštěno, aby jediným podkladem pro rozhodnutí správního orgánu byly skutečnosti zjištěné při kontrole. (Kučerová, 2019)

Pro vydání rozhodnutí je podstatné nashromáždit podklady, na jejichž základě se toto rozhodnutí vydá. Jednou z metod shromažďování podkladů je **dokazování**. Dokazování se provádí, jestliže jsou podklady z jiných činností správních orgánů nedostatečné, neúplné, resp. nedostačující pro zjištění skutkového stavu. Dokazování jako metodu pro zjištění podkladů lze uplatnit během či mimo ústního jednání. (Prášková, 2017) Právní úprava říká, že může být proveden výslech obviněného, nemůže však být proveden za stejným podmínek, za kterých nesmí být vyslýchán svědek. Současně obviněný nemůže být nucen k výpovědi či doznání, má právo nevypovídat. Zákon dále pamatuje i na možnost účastníků klást otázky sobě navzájem, případně svědkům a znalcům. Ovšem nutno zmínit, že zde neexistuje nutnost dotazovaného na tyto otázky odpovídat. (§ 82, ZOPŘ)

Jestliže je správní orgán přesvědčen, že účel správního trestu, resp. celého řízení o přestupku, bude mařen či jinak nedodržován nebo znehodnocován, může obviněnému uložit **záruku za splnění povinností**, jež vyplývají z rozhodnutí správního orgánu. Právní úprava bere v potaz to, že tato záruka může být přijata na základě žádosti účastníka řízení, nebo zde může být povinnost tuto záruku složit z moci úřední, a to za předpokladu, kdy tak stanoví zvláštní předpis. Záruka za splnění povinnosti v rámci řízení o přestupku se bude převážně týkat záruky peněžité. Tuto záruku lze uložit i osobě podezřelé ze spáchání protiprávního činu ještě před samotným zahájením řízení o přestupku, ovšem jedná se o výjimečné případy. Dále právní úprava říká, že jakmile je tato záruka dodržena, záruka se vrací tomu, kdo ji složil. Záruku lze uložit i příkazem. (Bohadlo, 2018)

Pakliže existuje důvodné podezření na spáchání protiprávního činu **osobou právnickou**, zákon stanoví, že takové osobě je zakázáno, aby došlo k jejímu **zrušení, zániku či přeměně**. Tento zákaz vyplývá z možnosti právnické osoby se tímto jednáním vyhnout odpovědnosti za přestupek. Jde v podstatě o zajišťovací opatření, a to zejména tehdy, nemá-li právnická osoba svého nástupce. Nastane-li situace, kdy je osoba právnická zřízena na dobu určitou a je jí uložen tento zákaz, nastane fikce, kdy je na ní nahlíženo, jako kdyby byla zřízena na dobu neurčitou. Tato fikce je oznámena příslušnému orgánu, který vede danou právnickou osobu ve své evidenci, registru či rejstříku. Zákaz je zrušen, pakliže právnická osoba splní všechny povinnosti, které jí vyplývaly na základě práva. (Prášková, 2017)

Další ustanovení přestupkového práva vychází ze správního řádu § 64 a § 65, jedná se o **přerušování řízení**. Z tohoto ustanovení vyplývá, že vedle obecných důvodů na základě správního řádu, je zde další důvod pro přerušování řízení, tímto důvodem je podání tzv. kasační stížnosti⁴. Důležité je, aby byly splněny potřebné podmínky pro podání kasační stížnosti. Dalším důvodem pro přerušování řízení je nezpůsobilost účastníka řízení, resp. není-li zde možnost pochopení smyslu řízení obviněným, správní orgán je oprávněn řízení přerušit. V neposlední řadě může dojít k přerušování řízení o přestupku za situace, kdy bude pravděpodobně obviněnému uložen trest v trestním řízení. Důvodem pro toto je, že trest v trestním řízení bude bezpochyby vyšší a přísnější než správní trest v řízení o přestupku. (Kučerová, 2019)

---

⁴ Kasační stížnost je opravný prostředek proti pravomocným rozhodnutím krajského soudu ve správním soudnictví. Touto stížností se stěžovatel domáhá zrušení soudního rozhodnutí (zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, § 102)

Během řízení o přestupku může dojít k jeho **zastavení**. Jestliže se po zahájení řízení o přestupku objeví nějaké překážkové důvody, či jsou zjištěny během řízení, řízení se zastaví. Mezi tyto překážkové důvody se dle ustanovení řadí například to, že skutek nespáchal obviněný, nebo že obviněný požívá určitých imunit a výsad vyplývajících z jiných zákonů. Taxativní výčet lze nalézt v § 86. Pakliže se nějaká taková překážka objeví, správní orgán usnesením řízení o přestupku zastaví, činí tak z moci úřední. Zastavené řízení je možné znovu zahájit, ale pouze v případě, že zahájení nebrání jiné překážky, kupříkladu uplynutí promlčecí doby. Tento případ by mohl nastat, pokud by bylo vedeno řízení proti osobě, která využívá výsad a imunit dle jiných zákonů. (Bohadlo, 2018)

Mezi obviněným a poškozeným může dojít k uzavření tzv. dohody o **narovnání**. Obsahem této dohody je výše škody, která vznikla na základě protiprávního jednání, dále pak způsob uhrazení. Případně se může jednat o vydání bezdůvodného obohacení. Současně tato dohoda obsahuje identifikační údaje a vymezení přestupku. Předpokladem pro uzavření této dohody je to, že nesmí být v rozporu s veřejným zájmem a zároveň musí být dostačující vzhledem k povaze a škodlivosti přestupku, dále obviněný uzná, že se dopustil protiprávního jednání a uhradí vzniklou škodu či vydá bezdůvodné obohacení. Toto uhrazení škody je poté nutné prokázat. Dalším předpokladem je povinnost obviněného složit peněžitou částku pro veřejně prospěšné účely. Pakliže jsou tyto předpoklady splněny, správní orgán zjišťuje, zdali došlo k této dohodě na základě dobrovolnosti. Správní orgán je povinen obviněného i poškozeného seznámit s důsledky dohody o narovnání. Pokud je dohoda uzavřena, řízení o přestupku končí. (Kučerová, 2019)

3.9.8. Zvláštní druhy řízení

V rámci procesní účelnosti a šetření nákladů se vedou **společná řízení** v případech, kdy spolu dané přestupky souvisejí a v takových případech je rozhodnuto jedním rozhodnutím. Společné řízení se koná, pokud se objeví souvislost v osobě, resp. když se jedna osoba dopustí více přestupků, dále pak pokud se objeví souvislost ve věci, kdy spolu souvisejí přestupky několika osob v rámci spolupachatelství. V obou případech je předpokladem to, že musí být spácháno takové protiprávní jednání, které naruší právní povinnosti vyskytující se ve stejné oblasti veřejné správy. Jestliže se skupina mladistvých

dopustí vícenásobného protiprávního jednání, které spolu souvisí, společné řízení se povede, pokud je to nezbytné ke zjištění stavu a hospodárnosti řízení. Přestupkový zákon pamatuje i na situaci, kdy je možné vyloučit jednotlivý skutek ze společného řízení a vést o něm samostatné řízení. (Prášková, 2017)

Při řízení o náhradě škody a o vydání bezdůvodného obohacení je důležité rozlišovat mezi majetkovou a nemajetkovou újmou. Majetková újma je taková škoda, kterou lze vyjádřit v penězích, takovou škodu lze napravit poskytnutím majetkového plnění. Tuto škodu je možné nahradit i v naturální restituci. Co se týče nemajetkové újmy, přestupkové právo o tomto nepojednává, resp. nelze ji v rámci přestupkového práva nahradit. Jako příklad nemajetkové újmy je možné uvést poškození důstojnosti nebo cti. Nemajetkovou újmu je možné nahradit v rámci trestního řízení, kde se, obdobně jako u újmy majetkové, nahrazuje v penězích. Podstatou řízení o náhradě škody, případně vydání bezdůvodného obohacení, je vyrovnat rozdíl mezi stavem, který byl, a stavem, který nastal po spáchání přestupku. Správní orgán je povinen vyrozumět poškozeného o nároku na náhradu škody, přičemž poškozený tohoto nároku musí využít, pakliže chce, aby mu škoda byla nahrazena. Pokud nároku nevyužije nejpozději do prvního ústního jednání, tento nárok zaniká, ovšem je možné se o náhradu škody dožadovat u soudu. Správní orgán v rámci přestupkového řízení je oprávněn uložit obviněnému za povinnost nahradit škodu pouze za předpokladu, že je obviněný vinným, poškozený uplatnil svůj nárok včas, škoda nebyla obviněným dobrovolně uhrazena, škoda vznikla na základě protiprávního jednání, jež je předmětem řízení a jestliže byla výše škody spolehlivě zjištěna. Existuje zde i možnost, že je přiznána jenom část uplatněného nároku. Jestliže obviněný uhradil vzniklou škodu dobrovolně, nemůže být tento nárok uplatněn v přestupkovém řízení. (Bohadlo, 2018)

Zvláštním druhem řízení je i **příkazní řízení**. Jedná se o zkrácené řízení, jehož výsledkem je výrok o vině a správním trestu, kterým může být pokuta, napomenutí, zákaz činnosti nebo propadnutí věci či náhradní hodnoty. Rozhodnutí příkazem připadá v úvahu, pokud jsou skutková zjištění dostatečná, přičemž do určité míry záleží na přesvědčení oprávněných osob. Jedná se tedy o řízení bez ústního jednání a dokazování. Dle ustanovení § 90 odst. 2 nelze rozhodnout příkazem, pokud bylo řízení zahájeno se souhlasem osoby postižené protiprávním jednáním, dále nelze příkazem rozhodnout o nároku na náhradu škody, či pokud má být správní trest uložen mladistvému nebo osobě s omezenou svéprávností. U mladistvých je zde brána v potaz jejich malá životní

zkušenost a jejich, dle mého názoru mnohdy nedostatečná, schopnost posoudit následky svého konání. (Prášková, 2017)

Jestliže je proti příkazu podán odpor a správní orgán po podaném odporu zjistí nové skutečnosti, které by obviněnému přitížili kupříkladu dle § 40, takovéto nově zjištěné skutečnosti nemohou mít dle zákona vliv na druh správního trestu nebo vyšší výměru. Ovšem nutno zmínit, že toto neplatí, pokud je změněna klasifikace přestupku, v praxi se ale bude jednat o výjimečné případy. (Bohadlo, 2018)

Mezi zvláštní druh řízení se řadí i **ukládání pokuty příkazem na místě**. Ustanovení bylo novelizováno zákonem č. 285/2018 Sb., do této bylo možné příkazem na místě ukládat i napomenutí.⁵ Tento způsob vyřizování přestupků je v praxi zcela běžný, jedná se totiž o administrativně nejjednodušší způsob a jistě i nejehospodárnější. Další výhodou můžeme spatřovat v jeho bezprostřední výchovné funkci. V rámci příkazu na místě tedy odpadá úhrada nákladů na přestupkové řízení. (Kučerová, 2019)

Pro uložení příkazu na místě musí být splněno několik předpokladů, mezi tyto předpoklady patří souhlas obviněné osoby se zjištěným stavem věci, s kvalifikací skutku, s uložením pokuty a s vydáním blokového příkazu. Souhlas s příkazovým blokem se ztvdí podpisem obviněného. Pakliže je příkazový blok podepsán, nabývá pravomocného rozhodnutí. Pokud nastane situace, kdy obviněný odmítne pokutu, příslušný orgán podá oznámení o přestupku a následně je tento přestupek projednáván v klasickém řízení o přestupku. Příkazem na místě je možno uložit pokutu v maximální výši 10 000 korun, u mladistvých je maximální výše pokuty 2 500 korun, pokud není fyzická podnikající osoba. Za všechny přestupky je možné uložit pokutu příkazem na místě, pokud to nevyklučuje zákon. Tuto pokutu uloží příslušný správní orgán, kromě tohoto může pokutu příkazem na místě ukládat i Policie České republiky, Vojenská policie, orgány inspekce práce, orgány státní báňské správy a strážníci městské policie. (Kučerová, 2019)

Příkaz na místě nabývá, jak již bylo zmíněno, pravomocného rozhodnutí podpisem obviněného. Proti tomuto rozhodnutí nelze podat žádný opravný prostředek. Nutno podotknout, že o nemožnosti podání opravného prostředku musí být obviněný řádně poučen. Zajímavostí může být, že pokud obviněný nemá na místě potřebnou hotovost, nemůže pokutu uhradit platební kartou. Za takové situace je mu vydán

---

⁵ Srov. Bohadlo, D. (2018). *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, s. 525-530.

příkazový blok na pokutu na místě nezaplacenou. Přičemž je potřeba pokutu zaplatit do 30 dní dle § 46. Co se týče obsahových náležitostí příkazového bloku, taxativní výčet lze nalézt v § 92 odst. 2. (Kučerová, 2019)

3.9.9. Rozhodnutí o přestupku a náklady řízení

Rozhodnutí je koncem řízení o **přestupku**. Forma rozhodnutí je závislá na vyslovené vině či nevině. Formou rozhodnutí je myšleno rozhodnutí, příkaz nebo příkaz na místě v případě, že je vyslovena vina. V případě nevinoty se vyslovuje usnesení, kterým je řízení zastaveno. Náležitosti, které rozhodnutí o přestupku obsahuje, upravuje správní řád. Přestupkové právo pojednává pouze o odchylkách či zpřesnění, které správní řád neobsahuje. V zákoně o přestupcích lze nalézt podrobnou úpravu důvodů a forem rozhodnutí o zastavení řízení a náležitosti výrokové části rozhodnutí. (Prášková, 2017)

Nejdůležitější částí rozhodnutí je výroková část, neboť objasňuje, jak bylo ve věci rozhodnuto. Výroková část zapříčiní účinky, které vyplývají z pravomocného rozhodnutí. Výroková část musí být naprosto srozumitelná, přesná a určitá, jelikož výrokem se ukládá správní trest či jiné další povinnosti. Řízení o přestupku může být ukončeno rozhodnutím, kde je obviněný uznán vinným, případně je vinným právní nástupce, nebo je schválena dohoda o narovnání, či usnesením, kterým je řízení zastaveno. (Prášková, 2017)

Ustanovení přestupkového zákona poskytuje taxativní výčet nutných náležitostí výrokových částí výše zmíněných případů rozhodnutí. Mezi tyto náležitosti patří výrok o vině a trestu, o ochranném opatření či nároku na náhradu škody, případně vydání bezdůvodného obohacení, dále pak výrok o náhradě nákladů na řízení (§ 93 odst. 1) V případě právních nástupců je potřeba uvést identifikační číslo a údaj o tom, že osoba je právním nástupcem. (§ 93 odst. 2) V případě dohody o narovnání se uvede výrok o zastavení řízení. (Bohadlo, 2018)

Přestupkové právo upravuje **lhůtu pro vydání rozhodnutí**. Jsou zde stanoveny lhůty dvě, jedna z nich neurčitě, kteráž plyne z principu dobré správy správních orgánů, která je v praxi interpretována jako „nejpozději následující pracovní den“. V případě druhém se jedná o lhůtu pro vydání rozhodnutí ve věci nejpozději 60 dnů ode dne zahájení řízení o přestupku. Tuto lhůtu je možné prodloužit o 30 dnů, pokud je například nutné nařídit ústní jednání či místní šetření. (Kučerová, 2019)

Náhrada nákladů řízení je součástí výrokové části rozhodnutí. Uhradit náklady řízení má za povinnost pachatel přestupku, který byl uznán vinným. Do těchto nákladů spadají výdaje na účastníky a jejich zástupce, správní poplatky, odměna za zastupování, náklady důkazů, případně tlumočné. Dále se do těchto nákladů zahrnují též výdaje na znalce a svědky. (Kučerová, 2019)

3.9.10. Řízení o odvolání

Odvolání je řádným opravným prostředkem v řízení o přestupku, jenž má umožnit přezkoumání rozhodnutí maximálnímu počtu osob dotčených, a to proti všem rozhodnutím ve věci a umožnit tak úpravu odvolacího řízení. (Prášková, 2017)

Podat odvolání proti rozhodnutí o přestupku je oprávněn obviněný, poškozený a vlastník věci. V plném rozsahu se může odvolat pouze obviněný, eventuálně jeho zástupce, v případě mladistvého jeho zákonný zástupce nebo opatrovník, či orgán sociálně-právní ochrany dětí (dále jen OSPOD). Odvolání platí pro výrok o vině, správní trest, ochranné opatření, případně pro nárok na náhradu škody nebo vydání bezdůvodného obohacení. Další účastníci řízení se mohou odvolávat pouze do toho úseku rozhodnutí, které se jich přímo týká. Eventuální odvolání poškozeného či vlastníka věci proti části rozhodnutí, která se jich netýká, správní orgán vyhodnotí jako nepřijatelné. Znamená to tedy, že poškozený se může odvolat pouze pro důvody spojené s nárokem na náhradu škody nebo nárokem na vydání bezdůvodného obohacení. Vlastník věci pak jen pro důvody spojené s výrokem o zabránění věci, či náhradní hodnoty. Pokud správní orgán schválí dohodu o narovnání, může se odvolat obviněný i poškozený, případně jejich zákonní zástupci a OSPOD. (Kučerová, 2019)

Odvolání s sebou nutně nese určité náležitosti vycházející ze správního řádu, jež je nutné dodržovat. Mezi tyto náležitosti odvolání patří informace o osobě, která jej činí. V případě osoby fyzické je to celé jméno, datum narození a místo trvalého pobytu. Jde-li o osobu právnickou je nutné uvést obchodní firmu, identifikační číslo a adresu sídla. Mezi další náležitosti pak samozřejmě patří, čeho se odvolání týká a čeho osoba, jež se odvolává, chce dosáhnout, resp. co navrhuje. Dále pak zacílení na správný správní orgán a podpis osoby, a další náležitosti vycházející ze zákona. Dojde-li k tomu, že odvolání

neobsahuje potřebné náležitosti, příslušný správní orgán vyzve odvolatele, aby chybějící náležitosti doplnil do určité lhůty. (Kučerová, 2019)

Přestupkový zákon **vylučuje tzv. zásadu koncentrace řízení**. Umožňuje tedy obviněnému uvádět nové skutečnosti v odvolání nebo v průběhu odvolacího řízení. Přestože je tato zásada vyloučena, doporučuje se obviněnému, aby uváděl všechny známé skutečnosti a důkazy, které tak mohou být posouzeny v obou instancích řízení o přestupku. Pro ostatní účastníky řízení, resp. pro zákonné zástupce, opatrovníky, OSPOD a osoby přímo postižené spácháním přestupku, ona zásada koncentrace řízení dále platí s jedinou změnou, mohou reagovat na nové skutečnosti a důkazy, jenž obviněný nově představil v odvolání nebo odvolacím řízení. (Bohadlo, 2018)

Přestupkový zákon dále uvádí, že včasné a přípustné odvolání má vždy odkladný účinek, který nelze vyloučit (§ 97, odst.2, ZOPŘ) Znamená to tedy, že rozhodnutí vyplývající z řízení o přestupku nenabývá právní moci, dokud není o odvolání pravomocně rozhodnuto nebo není staženo zpět. (Kučerová, 2019)

Správní orgán zastaví řízení nebo zruší napadené rozhodnutí před předáním spisu za předpokladu, že je zjištěna překážka v soudním řízení nebo ve věci pravomocně rozhodnuté, nebo pokud obviněný nedovršil patnáctý rok života, zemřel či zanikl, nebo zanikla odpovědnost za přestupek. Takto se děje v rámci úspory času a hospodárnosti správního řízení za předpokladu, že odvolání nemá žádný význam pro náhradu škody či vydání bezdůvodného obohacení. (Prášková, 2017)

Přestupkový zákon nově uvádí, že se přezkoumává v plném rozsahu rozhodnutí o přestupku napadené odvoláním. Vychází se tak z revizního principu, kdy příslušný správní orgán přezkoumá napadené rozhodnutí v plném rozsahu, aniž by v odvolání bylo uvedeno více námitek týkajících se celého rozhodnutí a zároveň se kontroluje správnost původního rozhodnutí. Dále zákon mluví o zásadě zákazu změny k horšímu, bavíme-li se o správním orgánu II. stupně, díky čemuž je nemožné, aby si obviněný pohoršil tím, že sám podá odvolání, byť by nové skutečnosti odhalily opak, s výjimkou napomenutí.⁶ Ovšem správní orgán I. stupně je oprávněn uložit nový přísnější trest, pokud bylo původní rozhodnutí zrušeno v odvolacím řízení. (Kučerová, 2019) Dále je v přestupkovém zákoně nově zakotvena zásada „*dobrodiní záležitosti v souvislosti*“, kdy se již nepostupuje analogicky s trestním právem. Jestliže změna nebo zrušení rozhodnutí prospívá i jinému

---

⁶ Srov. Prášková, H. (2017). *Nové přestupkové právo*. Praha: Leges. s. 407-414.

účastníkovi řízení než jen tomu, jenž podal odvolání, rozhodne příslušný správní orgán i ve prospěch ostatních účastníků. (Bohadlo, 2018)

3.9.11. Přezkoumání rozhodnutí o přestupku

Přestupkový zákon dává pachateli či některému z jeho zástupců v rámci **nového rozhodnutí** možnost upuštění od zbytku správního trestu na návrh. K upuštění od zbytku správního trestu příslušný správní orgán přistupuje, pokud je tento orgán přesvědčen, že pachatel je dosavadně uběhnutým správním trestem dostatečně napraven a jeho další výkon tedy není nutný.⁷ Správní orgán si potřebné informace může zjišťovat např. na oddělení Policie České republiky nebo na obecním úřadě. Nutno podotknout, že k upuštění od zbytku správního trestu lze dospět, pokud se splní ještě jedna podmínka a to ta, že pokud byla pachateli uložena též pokuta, musí jí celou splatit nebo rozložit na jemu přijatelné splátky. Nejsou-li tyto podmínky splněny, správní orgán návrh na upuštění od zbytku správního trestu zamítne. (Kučerová, 2019)

Za předpokladu, že pachatel způsobí škodu či se bezdůvodně obohatí a takovou škodu nenahradí nebo nevydá bezdůvodné obohacení, je mu uložen správní trest, pakliže na nápravu svých činů měl určitou dobu stanovenou správním orgánem. Takovou nápravu můžeme nazvat podmíněným upuštěním od uložení správního trestu. Nenaplní-li pachatel nápravu, tedy podmínku, je mu uložen správní trest. (Bohadlo, 2018)

V praxi se může stát, že prezident republiky vyhlásí amnestii a správní orgán je tak nucen vydat nové rozhodnutí ve věci, přičemž je důležité posuzovat účast pachatele na takové amnestii. Takovouto amnestií správní orgán může zrušit pachatelův správní trest či jeho část nebo je uložen správní trest v nižší výměře, je-li přestupek vyřazen z evidence přestupků, nové rozhodnutí jej vyřadí z evidence vedené Rejstříkem trestů. Původní rozhodnutí není zrušeno, nýbrž je mu zabráněno ve vykonatelnosti rozhodnutím novým. (Bohadlo, 2018)

Přestupkový zákon zohledňuje situace, kdy ve věci bylo již pravomocně rozhodnuto a poté se objevily nové skutečnosti, které nutně vedou k **přezkumnému**

---

⁷ Praktickým příkladem může být situace, kdy si osoba, která není držitelem řidičského oprávnění, ponechá řidičský průkaz. Pakliže tato osoba vykonává správní trest zákazu činnosti, její chování ve formě ponechání řidičského průkazu nenasvědčuje vedení způsobu života tak, aby bylo od výkonu správního trestu upuštěno na základě kasační stížnosti. (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. března 2016, 7 As 282/2015)

řízení. Takovými skutečnostmi mohou být situace, kdy protiprávní jednání nebylo přestupkem, nýbrž trestným činem, či situace, kdy o protiprávním jednání bylo v minulosti pravomocně rozhodnuto orgánem činným v trestním řízení např. tak, že se skutek nestal. Nové přezkumné řízení se pak zahajuje nejdéle do tří měsíců ode dne, kdy byly zjištěny nové skutečnosti pro takové řízení. (Prášková, 2017) Nejdéle však do tří let od zahájení trestního stíhání nebo dnem nabytí právní moci rozhodnutí vydané orgánem činným v trestním řízení např. o tom, že se skutek nestal. (§ 100, odst.2, písm. b, ZOPŘ) Pakliže uplynou tři roky od pravomocného rozhodnutí o přestupku, nelze přezkumné řízení zahájit. (Prášková, 2017)

Jestliže se **přezkoumává příkaz na místě**, je možné takové přezkoumání provést nejdéle šest měsíců od nabytí právní moci příkazu, tímto paragrafem nový přestupkový zákon navazuje na novelu zrušeného přestupkového zákona z roku 1990. (Prášková, 2017)

V praxi se může stát, že je osobě právnické udělena pokuta a tato osoba následně zanikne bez uhrazení této pokuty. V takovém případě **případá uhrazení pokuty na jejího právního nástupce** či více právních nástupců rovným dílem, pokud existují. Toto platí, pokud k zániku právnické osoby dojde před uplynutím doby pro nařízení exekuce. Možno zmínit, že tyto případy v praxi nejsou příliš běžné, neboť chybí zkušenosti a judikatura. (Kučerová, 2019)

3.10. Společná, přechodná a závěrečná ustanovení zákona

Závěrem k zákonu č. 250/2016, Sb. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich se už jen krátce podívejme na společná, přechodná a závěrečná ustanovení tohoto zákona.

Stát přenáší určité úkoly na obce a kraje, které pak tyto úkoly plní. Prostřednictvím krajů a obcí **stát vykonává svou moc**, tento výkon moci nazýváme přenesenou **působností** obcí a krajů. Starosta obce je tak oprávněn vytvořit speciální komisi pro projednávání přestupků, zároveň není oprávněn pověřit projednávání přestupků radě obce. Dojde-li k činu vyvolávajícímu odpovědnost za přestupek na úseku působnosti ústředního správního úřadu, řeší tento přestupek též ústřední správní úřad. Není-li možné určit, na jakém úseku došlo k přestupku či jsou k projednání přestupku příslušné obce

nebo kraje, platí, že ústředním správním orgánem je ministerstvo vnitra. (Kučerová, 2019)

Prezident republiky je oprávněn udělit hromadnou milost, tzv. **amnestii**. Amnestie se typicky vztahuje na určitý okruh trestů nebo subjektů. (Kučerová, 2019) Za dob zrušeného přestupkového zákona z roku 1990 mohla amnestii udělit pouze vláda. (Bohadlo, 2018) Po vyhlášení amnestie odpovědnost za přestupek zaniká. Amnestie se týká přestupků spáchaných přede dnem vyhlášení amnestie ve Sbírce zákonů, čímž nabývá účinnosti. Prezident je dále oprávněn udělit tzv. abolicí, čímž se zastaví nebo nezahájí řízení o přestupku. K amnestii i abolicí potřebuje prezident kontrasignaci neboli spolupodpis předsedy vlády. Další z prezidentových pravomocí je tzv. agraciace, to znamená, že je pachatelovi prominut či zmírněn jeho trest. Současně je prezident oprávněn nařídít rehabilitaci, respektive vyřazení přestupku z evidence. (Kučerová, 2019)

Nový přestupkový zákon upravuje i **veřejnoprávní smlouvu, na jejímž základě může obec přenést svou příslušnost** k projednání přestupku na obec s rozšířenou působností nebo obec s pověřeným obecním úřadem, přičemž je podmínkou, aby obec, která příslušnost přenáší, spadala do správního obvodu obce, na kterou příslušnost přenáší. Do takové veřejnoprávní smlouvy je nutné uvést účastníky smlouvy, dobu trvání, rozsah přenesené působnosti a jaký se zvolí způsob pro úhradu nákladů vyplývajících z výkonu smlouvy. (Kučerová, 2019)

Zákon zakotvuje tzv. **evidenci přestupků**, kdy se veškerá pravomocná rozhodnutí a rozhodnutí o účasti na amnestii zapisují do této evidence, nařídí-li tak zákon. Zákonodárce si od zavedení evidence přestupků slibuje lepší práci a informovanost příslušných správních orgánů, kterým tato evidence má sloužit k lepšímu a efektivnějšímu posouzení osob obviněných ze spáchání přestupku, resp. má posloužit k lepšímu pochopení pachatelovi osobnosti. (Kučerová, 2019) Do evidence přestupků se zapisují všechny přestupky dle zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích (dále jen ZNP) § 12, resp. zapisují se přestupky vycházející z § 5,7 a 8, tedy přestupky proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití a proti majetku, s výjimkou § 5 odst. 1 písm. h) a § 5 odst. 2 písm. d). (§ 12, ZNP)

K účelům potřebným si oprávněná úřední osoba vyžádá opis z evidence přestupků, který se týká obviněného z přestupku či podezřelého ze spáchání přestupku. (Kučerová, 2019)

Zápis do evidence přestupků se uskutečňuje elektronicky skrze prostředky, které spravuje Rejstřík trestů, a provádí je příslušný správní orgán, který o přestupku rozhodoval. Jestliže je vydán příkaz na místě obecní policií, zápis provede obecní úřad obce, pod jejíž správou patří daná obecní policie. Potřebné informace musí úřadu dodat do pěti pracovních dní. V případě příkazu na místě na území statutárních měst a hlavního města Prahy, provede zápis městská policie. Zápis se provádí rovněž do pěti pracovních dní ode dne, kdy rozhodnutí nabylo právní moci. (Kučerová, 2019)

V praxi se může stát, že jsou do evidence přestupků zaznamenány nesprávné či chybné údaje. Osoba, která je vedena v evidenci přestupků, může v rámci **námitkového řízení** příslušný správní orgán upozornit na chybu či nesprávnost v evidenci přestupků a tímto ji požádat o nápravu, resp. uvedení do správného stavu. Pakliže správní orgán onu chybu potvrdí, napraví ji a osobu, která námitku podala, o tom patřičně vyrozumí. Dojde-li k tomu, že chybu neobjeví, resp. zjistí, že v evidenci přestupků se chyba nevyskytuje, správní orgán rozhodne o neoprávněnosti námitky. (Bohadlo, 2018)

Dále v zákoně můžeme najít taxativní výčet **údajů, které správní orgán využívá při výkonu působnosti**, a to ze základního registru obyvatel, z informačního systému evidence obyvatel, z informačního systému cizinců a ze základního registru právnických, podnikajících fyzických osob a orgánů veřejné moci kromě veřejně přístupných údajů. (§ 109, ZOPŘ) Společné pro všechny tyto informační systémy veřejné správy je to, že daný správní orgán bude vždy využívat jen ty údaje, které nutně potřebuje k výkonu své působnosti. (Bohadlo, 2018)

Každoročně se zveřejňuje tzv. **přehled přestupků**, a to vždy do konce čtvrtého měsíce roku pro rok předchozí. Přehled přestupků zpracovávají ústřední správní úřady, typicky ministerstva, kde došlo k protiprávnímu jednání vyvolávající odpovědnost za přestupek, a dále pak Ministerstvo vnitra, pokud daný ústřední správní úřad nelze jednoznačně určit. Obce a kraje zpracovávají údaje o přestupcích, které následně poskytnou ústředním správním úřadům, v případě, že ústřední správní úřady nebo Ministerstvo vnitra nejsou příslušné k projednávání přestupků, a to nejpozději do tří měsíců pro předchozí rok. V § 110 odst. 2 lze nalézt taxativní výčet údajů, které obce a kraje musejí poskytnout ústředním správním úřadům. Samotné přehledy přestupků pak budou sloužit k posouzení správního trestání na jednotlivých úsecích veřejné moci. (Kučerová, 2019)

Nový přestupkový zákon nově **požaduje, aby oprávněné úřední osoby** splňovali určité kvalifikační podmínky pro výkon své práce. Zákon požaduje, aby oprávněná úřední osoba na pozici předseda rozkladové komise splňovala podmínku vystudování vysoké školy v oboru právo. Další oprávněné úřední osoby mohou mít bakalářské vzdělání v jiném oboru, přičemž musí dokázat svou odbornou znalost zkouškou vedenou Ministerstvem vnitra nebo jím zřízenou státní příspěvkovou organizací, přičemž je zde upraven i postup, kdy uchazeč o takovou pozici ve zkoušce neuspěje. Zákon dále myslí i na policisty, kteří většinou nemají vysokoškolské vzdělání v oboru právo a projednávají přestupek příkazem na místě, jim je toto povoleno. Do skupiny lidí, kteří se řadí k výjimkám, zákon řadí i ministry a jiné vedoucí ústředních správních úřadů. Příkladem lze uvést Český statistický úřad, Úřad průmyslového vlastnictví nebo třeba Český báňský úřad. (Kučerová, 2019)

V § 112 lze nalézt taxativní výčet **přechodných ustanovení**, které řeší odpovědi na otázky týkající se účinnosti nového zákona. (Kučerová, 2019) Za zmínku snad stojí to, že oprávněné úřední osoby, které nenaplní kvalifikační podmínky dle předchozího § 111 mohou do 31. 12. 2022 vykonávat svou práci, dále pak to, že činnost oprávněné úřední osoby může vykonávat osoba, která dovršila padesátého roku života a má minimálně deset let praxe v oblasti projednávání přestupků. (§ 112, ZOPŘ)

Nový přestupkový zákon ruší paragrafem 113 nejrůznější zákony, jejich části a vyhlášky, celkem jich je 79. Tento zákon nabývá účinnosti dne 1.7. 2017. (§ 113, 114 ZOPŘ)

4. Charakteristika vybraných ustanovení zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích

Zákon o některých přestupcích objasňuje některé skutkové podstaty přestupků, jež byly součástí zákona o přestupcích z roku 1990, který je již zrušený. Jde o přestupky vyskytující se na několika úsecích veřejné správy. Dále tento zákon zakotvuje nové přestupky týkající se úseku porušování práv v obchodních firmách, přestupky křivého vysvětlení, a dále je pak nově zakotvena evidence přestupků, o které tato práce pojednává v kapitole 3.10. (Kučerová, 2019)

4.1. Přestupky proti občanskému soužití

4.1.1. Charakteristika přestupku

Přestupkem proti občanskému soužití je takový protiprávní čin, který naplňuje skutkovou podstatu takového přestupku. Za občanské soužití lze považovat obecný soubor pravidel chování ve společnosti, kdy jeden člověk respektuje a nenarušuje práva druhého člověka, přičemž dodržování tohoto souboru pravidel je v dané společnosti a čase obvyklé. (Kučerová, 2019)

Fyzická i právnická osoba se může dopustit přestupku proti občanskému soužití v podstatě stejně s tím rozdílem, že osoba právnická nemůže způsobit újmu na zdraví. Tyto osoby se tedy dopustí přestupku proti občanskému soužití tím, že někomu ublíží na cti, zesměšní ho či jinak hrubě urazí. Dopustí se přestupku i v případě, že někoho nepravdivě obviní z přestupku, dopustí se schválnosti vůči jinému nebo proti němu hrubě jedná. Jde tedy především o ochranu základních hodnot společnosti, cti a lidské důstojnosti.⁸ (Kučerová, 2019)

Čest je nutno vnímat velice komplexně, neboť je nedílnou součástí lidských životů a její narušení může mít trvalé následky pro člověka uraženého na cti, ale i pro jeho rodinu. Člověk uražený na cti může být společností zavrhnut a jeho život se tak stane

---

⁸ Občanský zákoník, stejně tak jako ZNP, myslí na ochranu dobrých mravů, veřejného pořádku a dalších práv na ochranu osobnosti. (zákon č. 89/2012 Sb., Nový občanský zákoník, § 1 odst. 2)

velice nesnadným, proto je čest člověka potřeba zákonem chránit a tím spíš trestat ty, kteří uráží na cti. (Kučerová, 2019)

Šíření nepravdivých informací o osobě může vyústit až v trestný čin pomluvy, pokud tyto informace do značné míry narušily postavení této osoby např. v jejím zaměstnání, rodině či způsobily jinou vážnou újmu. (zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, § 184 odst. 1)

Zajímavostí může být, že zákon výslovně nemluví o podnikajících fyzických osobách, které mohou tento druh přestupku spáchat. Přičemž nutno zmínit, že na cti lze urazit jedinečně osobu fyzickou, což vyplývá z osobnostních práv dle Nového občanského zákoníku (dále jen NOZ) § 81, 82 a 83, kde se dozvídáme, že osobnostní práva nabývá pouze osoba fyzická, nikoli právnická. Ochranou práv osob právnických se zabývá až § 135 NOZ, kde jde především o správné užívání jména právnické osoby a její pověst a soukromí. (Kučerová, 2019)

Na rozdíl od zákona o přestupcích z roku 1990, zde se setkáváme s vyšší mírou tolerance vyřčených výroků na účet osob dotčených. Je to především z toho důvodu, aby správní orgány nebyly zahlceny skutky, které nemají žádnou nebo zanedbatelnou společenskou škodlivost. (Kučerová, 2019)

Zákon dále chrání společnost před jakýmkoli typem diskriminace na základě všech možných podnětů, díky kterým dojde k újmě, příkladem budiž barva kůže, náboženské nebo sexuální vyznání, národnostní menšina, či třeba věk. Důležitým bodem jsou národnostní menšiny, kdy zákon stanoví, že příslušnost k jakékoli menšině nesmí být nikomu na újmu. (Kučerová, 2019)

4.1.2. Hrozící správní tresty

Správní trest za spáchaný přestupek proti občanskému soužití se různí na základě opakování, resp. neopakování takového přestupku. Způsobí-li fyzická nebo právnická osoba přestupek, kdy někomu vznikne újma na cti, je zesměšněn či jinak hrubě uražen, lze uložit správní trest pokuty ve výši 10 000 Kč. Způsobí-li fyzická nebo právnická osoba újmu na základě nepravdivého obvinění z přestupku, schválnosti či jiného hrubého

jednání, v případě fyzické osoby, způsobí-li újmu na zdraví⁹ či vyhrožuje újmou na zdraví, uloží příslušný správní orgán pokutu ve výši 20 000 Kč. Výše těchto pokut se odvíjí na základě opakování přestupku, pakliže se jedná o první takový přestupek, je osobě uložena pokuta ve výši výše zmíněné. Nabude-li rozhodnutí správního orgánu právní moci a osoba, která přestupek spáchala, se dopustí opakovaně stejného přestupku, správní orgán je oprávněn uložit pokutu, která se rovná jeden a půl násobku základní sazby pokuty, resp. 15 000 a 30 000 Kč s ohledem na to, který přestupek byl spáchán. Tento druh přestupku je Policie České republiky a Vojenská policie oprávněna vyřídit příkazem na místě dle § 91 odst. 2 písm. a) a b) ZOPŘ. V případě Vojenské policie se musí jednat o osobu, která je vojákem v aktivní službě nebo o osobu, která se nachází ve vojenském prostoru. (Kučerová, 2019)

Fyzické osobě lze uložit i omezující opatření, dopustí-li se výše popsaných přestupků. Zákon dále stanoví, že je potřeba souhlas osoby, která je přímo postižená spácháním přestupku proti občanskému soužití, je-li tento přestupek spáchán v okruhu osob blízkých. Na základě tohoto souhlasu je pak možné řízení zahájit nebo v něm dále pokračovat. (§ 7 odst. 6, 7. ZNP)

4.2. Přestupek proti majetku

4.2.1. Charakteristika přestupku

Druhou nejčastěji páchanou skupinou přestupků jsou přestupky proti majetku, tedy hned za přestupky podle zákona o silničním provozu. Fyzická i právnická osoba a podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku proti majetku, pakliže dojde k újmě na majetku na základě krádeže, zpronevěry¹⁰, podvodu či jiného znehodnocení takového majetku. Pokus o takové jednání postačí. Dále se dopustí přestupku, pakliže užívá neoprávněně cizí věc, přisvojí si věc bez svolení osoby oprávněné či ukrývá věc nebo

---

⁹ Typickým příkladem újmy na zdraví je fyzické napadení. Uveďme si případ ženy, která udeřila do obličeje jiného člověka. Její čin byl označen za nesprávný a narušující občanské soužití. (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. července 2015, 8 As 196/2014)

¹⁰ Jako příklad zpronevěry si uveďme situaci, kdy si děti hrály se svými míči a žena, bojící se o svůj majetek a případnou vzniklou škodu, jim míče vzala a přes naléhání rodičů dětí míče již nevydala po dobu dvou měsíců. Žena se tímto jednáním dopustila přestupku proti majetku ve formě zpronevěry. (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. února 2008, 1 As 1/2008)

jinak užívá věc, která byla nabyta na základě spáchání protiprávního jednání. Přestupku se dopustí i ten, kdo čin pouze organizuje, navádí či jinak napomáhá v protiprávní činnosti. (§ 8 odst. 1, 2 a 3, ZNP)

Podstatou součástí tohoto protiprávního jednání je výše újmy, která na majetku vznikne. Za přestupek proti majetku lze označit pouze takový čin, kdy škoda¹¹ vzniklá na majetku je škodou nepatrnou, tedy škodou do 10 000 Kč.¹² (Kučerová, 2019)

4.2.2. Hrozící správní tresty

Stejně jako v případě přestupku proti občanskému soužití i zde je rozhodující, zdali se přestupek proti majetku opakuje či nikoli. Jestliže osoba, která přestupek spáchala, spáchala přestupek poprvé, správní orgán je oprávněn uložit pokutu do maximální výše 50 000 Kč. Jde-li o příkaz na místě, horní hranice pokuty činí 10 000 Kč, v případě mladistvého maximálně 2 500 Kč. (Kučerová, 2019)

Spáchá-li osoba přestupek proti majetku opakovaně, tím se rozumí znovu do 12 měsíců od nabytí právní moci od prvního rozhodnutí správního orgánu, je správní orgán oprávněn uložit pokutu do maximální výše 70 000 Kč. Fyzickým osobám, které přestupek spáchali, a všem dalším osobám, které se na přestupku jakkoli podíleli, může být správním orgánem uděleno ochranné opatření, např. zákaz navštěvovat určitá místa. (Kučerová, 2019)

Rovněž u přestupků proti majetku platí, že pokud je tento druh přestupku spáchán v okruhu osob blízkých, je potřeba souhlasu osoby přímo postižené spácháním přestupku k zahájení či pokračování v řízení o přestupku. (§ 8 odst. 7, ZNP)

---

¹¹ Vzniklá škoda na majetku, resp. výše škody se posuzuje dle tržní ceny, za kterou se věc prodává v daném místě a čase. Pakliže nelze tuto cenu zjistit, posoudí se výše škody dle nákladů na náhradu takové škody či uvedení do původního stavu. (Zákon č.40/2009 Sb., trestní zákoník, § 137)

¹² Škoda, která vznikne na majetku a již není považována za nepatrnou, je škoda ve výši minimálně 10 000 Kč. Tzn. škoda přesahující tuto hranici dělá z protiprávního jednání nikoli přestupek, nýbrž trestný čin. (Zákon č.40/2009 Sb., trestní zákoník, § 138 odst. 1)

5. Komparace k zákonu č. 200/1990 Sb., o přestupcích

V následující kapitole bych se rád věnoval několika problematikám, které starý zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích nezohledňoval tak jako nový zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, případně kde došlo ke zlepšení legislativy či jinému, dle mého, pozitivnímu progresu.

5.1. Pojem přestupek a další terminologie

Nový přestupkový zákon zavádí jednotný pojem přestupek pro fyzické, právnické a podnikající fyzické osoby, o kterém jsem pojednával v kapitole 3.2. této práce. Nyní se pojd'me podívat, jak definoval pojem přestupek zrušený zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích (dále jen ZOP).

Zákon o přestupcích z roku 1990 definuje **přestupek** jako takové protiprávní jednání, které svou podstatou nějakým způsobem ohrožuje zájmy společnosti a současně je takové jednání zákonem označeno za přestupek, pakliže nejde o trestný čin či jiný správní delikt. Za správní delikt lze označit takové jednání, které je postižitelné sankcí na základě zákona. Při rozhodování, zdali došlo k přestupku, se tedy hledí na protiprávnost takového činu, pakliže jednání formálně přestupku odpovídá, ale absentuje zde protiprávnost, o přestupek se nejedná. Odpovědnost za přestupek tedy nevzniká, pokud byla nějakým jednáním odvrácena hrozba či jiné nebezpečí proti zájmu chráněnému zákonem za předpokladu, že nevznikne stejná nebo větší škoda, než by byla způsobena touto hrozbou či jiným nebezpečím, a to v případě, že tuto hrozbu nebylo možno odvrátit jinak. (Jemelka, 2011)

Nový přestupkový zákon tyto situace zohledňuje zvláště mimo charakteristiku pojmu přestupek a to v § 24, resp. krajní nouze, v § 25, resp. nutná obrana, v § 26, resp. svolení poškozeného, v § 27, resp. přípustné riziko, a v § 28, resp. oprávněné použití zbraně, které nový přestupkový zákon označuje jako okolnosti vylučující protiprávnost, jenž jsou zpracovány v kapitole 3.4. této práce.

Dle mého názoru jsou pak podstatnou částí ZOPŘ i § 6, 7, 8 a 9. Kdy hovoříme o pokusu a pokračování v přestupku, a o trvajícím a hromadném přestupku, o kterých tato práce pojednává v kapitole 3.2.

ZOP dále ustanoví, že přestupkem je **zaviněné jednání**, které je zákonem označeno za přestupek, v jiných případech postačí zavinění z **nedbalosti**. Zavinění z nedbalosti lze dále rozdělit na zavinění vědomé, kdy pachatel ví, že svým jednáním může ohrozit zájem chráněný zákonem, ale spoléhá, že ho neohrozí. Dále pak na zavinění nevědomé, kdy pachatel neví, že svým jednáním může ohrozit zájem chráněný zákonem. Při zavinění z nedbalosti nám zde tedy chybí vůle pachatele přestupek spáchat. Pachatel musí být sám schopen zhodnotit, zdali se svým jednáním nedopustí protiprávního jednání. Naopak úmyslné zavinění pak lze rozdělit na zavinění přímé, kdy pachatel chce svým jednáním ohrozit zájem chráněný zákonem a zavinění nepřímé, kdy pachatel byl srozuměn s potenciálním ohrožením zájmu chráněného zákonem. Přestupek je možno spáchat i opomenutím, kdy osoba byla povinna vykonávat nějakou činnost, ale tuto činnost z nějakých důvodů nevykonávala a dopouští se tak přestupku. (Jemelka, 2011)

ZOP dále zohledňuje volní vyspělost osob fyzických a stanovuje **věkovou hranici** pro vznik odpovědnosti za přestupek na 15 let života. Další podmínkou pro vznik odpovědnosti za přestupek je pak **příčetnost** dané osoby. Znamenaje, je-li osoba nepřičetná, nevzniká odpovědnost za přestupek, ale pouze za předpokladu, že se osoba do stavu nepřičetnosti nedostala vlastním zaviněním. Stav příčetnosti je předpokladem, pokud není prokázán opak například pro duševní nemoc či jiné důvody, které by zamezovali dané osobě se ovládat či pochopit stav věcí vedoucí k protiprávnímu jednání. (Jemelka, 2011)

Nový přestupkový zákon ustanoví § 15, resp. zavinění a § 10, resp. opomenutí, a nahrazuje tak § 3 a 4 ZOP. Věkem a nepřičetností se ZOPŘ zabývá v § 18 a 19 (nahrazen § 5 ZOP). Dále nově zavádí institut omylu skutkového, § 16 a omylu právního, § 17.

Dle mého názoru je nová právní úprava jistě přehlednější a zároveň zamezuje zmatkům při řešení otázek přestupků osob fyzických, právnických a fyzických podnikajících vyplývajících z jednotného pojmu přestupek.

Zákon o přestupcích z roku 1990 přímo nedefinuje osobu **pachatele** jako takového na rozdíl od nového přestupkového zákona. Ustanovení nového přestupkového zákona o pojmu pachatel považuji za zvlášť důležité, jelikož vytváří zákonnou definici

tohoto pojmu. Navíc k tomu všemu rozlišuje osobu nepřímého pachatele, a to ve formě organizátora, návodce a pomocníka. Nutno zmínit, že nový přestupkový zákon blíže pojednává o pachateli jako o osobách fyzických, právnických a fyzických podnikajících, které charakterizují v kapitolách 3.3.1., 3.3.2. a 3.3.3. této práce.

5.2. Zánik odpovědnosti za přestupek

Zákon o přestupcích z roku 1990 předpokládá, že uplyne-li od spáchání přestupku jeden rok, význam jeho stíhání se snižuje a následně ho nelze projednat. Týká-li se daného přestupku amnestie, nelze ho rovněž projednat. Správní orgán přihlíží k této době, resp. k době uplynulé od spáchání přestupku z úřední povinnosti, znamená, že účastník řízení nemusí vznést námitku prekluze. (Jemelka, 2011)

Tato lhůta se přerušuje, bylo-li zahájeno řízení o přestupku, případně byl-li obviněný uznán vinným. Zároveň je-li první úkon vydání příkazu o uložení pokuty, lhůta přestává běžet po doručení tohoto příkazu. (§ 20 odst. 2 ZOP)

Daný přestupek nelze projednat, uplyne-li druhý rok od spáchání přestupku za předpokladu, že prvotní roční lhůta byla přerušena a počíná tak běžet lhůta nová. (§ 20 odst. 3 ZOP)

Vede-li se pro skutek trestní řízení, nezapočítává se tato doba do běhu lhůty pro zánik odpovědnosti za přestupek. (§ 20 odst. 4 ZOP)

Nový přestupkový zákon se noří do zániku odpovědnosti za přestupek poněkud hlouběji. Běh lhůty pro zánik odpovědnosti nově nazývá promlčecí dobou podle § 30, kdy zároveň rozeznává dvě různé promlčecí doby, které se odvíjí od sazby pokuty, kterou je za přestupek možno uložit. Resp. promlčecí doba je 1 rok, avšak je-li sazba pokuty alespoň 100 000 Kč, promlčecí doba se prodlužuje na 3 roky. (§ 30 ZOPŘ)

Blíže o zániku odpovědnosti za přestupek dle nového přestupkového zákona pojednávám v kapitole 3.5. této práce.

5.3. Příkazní a blokové řízení

Zákon o přestupcích z roku 1990 rozebírá podmínky **blokového řízení**, které je řízením o přestupku, typické svou jednoduchostí. V praxi to znamená, že je-li dostatečně zjištěn stav situace a nepostačuje-li domluva a zároveň je pachatel ochoten zaplatit pokutu, zaplatí pokutu v rámci blokového řízení. Pachatel následně dostane pokutový blok. V blokovém řízení se typicky řeší přestupky méně společensky škodlivé. Lze uložit pokutu do výše 5 000 Kč nebo vyšší dle zákona. Proti pokutě v rámci blokového řízení se nelze odvolat. Taxativní výčet orgánů oprávněných k blokovému řízení lze nalézt v § 86 ZOP. Jestliže se objeví přestupek, který lze projednat pouze na návrh, nelze ho projednat v blokovém řízení. Kdyby nastala situace, že se takový přestupek bude řešit v blokovém řízení, rozhodnutí o takovém přestupku by bylo nezákonné. (Jemelka, 2011)

§ 85 ZOP ustanoví podmínky pro emitaci pokutových bloků. V praxi může nastat situace, kdy pachatel přestupku nebude mít dostatečné finanční prostředky pro uhrazení pokuty u sebe. V takovém případě mu bude vystaven blok na pokutu na místě nezaplacenou, ve kterém lze nalézt dobu splatnosti a způsob uhrazení. K ukládání a vybírání pokut v blokovém řízení je zároveň nutné, aby osoby pověřené prokázali kompetenci toto vůbec provádět. Znamenaje, že zde bude označeno pověření správního orgánu, identifikační číslo osoby pověřené a další údaje stanové správním orgánem. Zároveň bude na pokutovém bloku uvedeno komu, kdy a za jaký přestupek je pokuta uložena. (Jemelka, 2011)

Do 6 měsíců od pravomocného rozhodnutí v blokovém řízení lze zahájit přezkumné řízení. Jestliže uplyne 6 měsíců a bude podán podnět k přezkumnému řízení, toto přezkumné řízení se již nezahajuje. Správní orgán příslušný k přezkumnému řízení na žádost vyrozumí účastníka řízení, a to nejpozději do 30 dnů. (§ 85 odst. 4 a 5 ZOP)

Je-li stav věcí dostatečně zjištěn, resp. neobjevuje se žádná pochybnost o protiprávním jednání obviněného, avšak přestupek není vyřešen v blokovém řízení, může správní orgán v příkazním řízení uložit napomenutí nebo pokutu do výše 10 000 Kč. Na rozdíl od blokového řízení, není v příkazním řízení potřeba doznání pachatele. Ovšem není-li pachatel způsobilý k právním úkonům, resp. je nesvéprávný, nelze příkaz uložit. Uložený příkaz je pachateli přestupku oznámen vždy písemně. Proti příkazu lze podat odpor jakožto opravného prostředku a to do 15 dnů od doručení tohoto příkazu. Po

podání odporu řízení o přestupku pokračuje dále, a to v rámci stejného správního orgánu, nikoliv jako u odvolání, kdy je řízení přesunuto na nadřízený správní orgán. Pachateli je pak možno udělit vyšší výměru trestu, případně udělit napomenutí, nikoliv však jiný druh trestu. Není-li odpor podán, příkaz nabývá pravomocného rozhodnutí. A nakonec obdobně jako u blokového řízení ani v příkazním řízení nelze projednat přestupky, jenž lze projednat pouze na návrh. (Jemelka, 2011)

Nový přestupkový zákon již nerozeznává příkazní a blokové řízení. Blokové řízení dle ZOP (§ 84 až § 86) je nahrazeno paragrafem 91 ZOPŘ, resp. ukládání pokuty příkazem na místě. A § 87 ZOP, resp. příkazní řízení je nahrazeno § 90 ZOPŘ, resp. příkaz. O příkazu a ukládání pokuty příkazem na místě se blíže zabývám v kapitole 3.9.8. této práce.

5.4. Správní trestání

Přestupkový zákon z roku 1990 nepoužívá termín správní trest, jako je tomu v novém přestupkovém zákoně, nýbrž termín sankce. Jedná se tak o úpravu terminologie, ale samozřejmě významem slova se stále jedná o trest, tedy postih za protiprávní jednání, kterého se pachatel dopustil.

V § 11 ZOP lze nalézt taxativní výčet sankcí, které lze za přestupek uložit, jedná se tedy o napomenutí, pokutu, zákaz činnosti, propadnutí věci a zákaz pobytu. Uložení některých z těchto sankcí samozřejmě vzniká pachateli určitá újma, a to buď majetková, omezující nebo morální. Jednotlivé sankce lze uložit samostatně nebo najednou více druhů, přičemž platí, že pokutu nelze uložit společně s napomenutím. Napomenutí zde hraje určité morální odsouzení, na jehož základě dojde k nápravě pachatele, typicky je napomenutí ukládáno za méně závažné přestupky. V praxi samozřejmě může dojít k tomu, že k nápravě pachatele poslouží samotné projednání přestupku a správní orgán je pak oprávněn od uložení sankce upustit. Ovšem i v těchto případech je vyslovena vina pachatele. Výjimky, kdy nelze od uložení sankce upustit stanoví zákon. (Jemelka, 2011)

Obdobně lze komentovat i správní tresty v rámci nového přestupkového zákona. Na rozdíl od ZOP nový přestupkový zákon upouští od správního trestu ve formě zákazu pobytu, a naopak zavádí nový druh správního trestu a tím je zveřejnění rozhodnutí

o přestupku dle § 35 písm. e) ZOPŘ. Současně rozšiřuje správní trest propadnutí věci o propadnutí náhradní hodnoty dle § 35 písm. d) ZOPŘ.

Správní orgán řídící se zákonem o přestupcích z roku 1990 musí dodržovat určité podmínky při ukládání sankcí. Cílem je dosáhnout spravedlivé sankce za spáchaný přestupek. Správní orgán tedy zohledňuje všechny okolnosti přestupku a snaží se co nejspravedlivěji individualizovat každou sankci pro daný přestupek. Svoje postupy při výběru sankce a její výměry musí být správní orgán schopen řádně argumentovat. Přihlíží se tedy ke společenské škodlivosti, míře zavinění, osobě pachatele, způsobu spáchání přestupku, následkům přestupku a dalším okolnostem. Zákon dále stanoví, že spáchá-li pachatel více přestupků, které se řeší ve společném řízení, uloží se mu sankce za ten přestupek, který lze postihnout nejpřísněji. O tom, která sankce je pro pachatele nejpřísnější, rozhodne příslušný správní orgán. K projednání několika přestupků musí být příslušný též správní orgán, aby se jednalo o společné řízení. Není-li správní orgán příslušný k projednání všech pachatelových přestupků, ať už místně, věcně či funkčně, projedná se každý přestupek v samostatném řízení a za každý přestupek se pachateli uloží sankce. (Jemelka, 2011)

O druzích správních trestů dle nového přestupkového zákona pojednávám v kapitole 3.6.1. této práce. Podstatnou změnou v novém přestupkovém zákoně je upuštění od správního trestu ve formě zákazu pobytu.

Dle ZOP lze uložit sankci ve formě zákazu pobytu nejdéle na tři měsíce, a to za určitých podmínek. Těmi podmínkami jsou, že je přestupek spáchán úmyslně a zásadně narušuje veřejný pořádek, dále pak že byl pachatel za poslední rok uznán vinným z přestupku pro podobné závažné jednání narušující veřejný pořádek, nebo že uložení zákazu pobytu je nezbytné pro zajištění ochrany veřejného pořádku na území obce. Současně se tento druh sankce neukládá, pokud má pachatel v daném místě trvalý pobyt nebo hlášený pobyt dle zákona. (§ 15a odst. 1 písm. a) až c))

V ustanovení lze dále nalézt výjimky, za kterých se pachatel přestupku může přes zákaz pobytu pohybovat na místě, kde pro něj platí zákaz pohybu. Dále lze od výkonu zákazu pohybu upustit po uběhnutí poloviny doby jeho plynutí, pokud tomu nasvědčuje pachatelovo chování a způsob jednání. Pokud správní orgán uloží sankci ve formě zákazu pobytu či od ní upustí, musí vyrozumět Policii České republiky a dále pak obecní úřad, kde má pachatel trvalý pobyt. (§ 15a odst. 3 až 5)

Nový přestupkový zákon na rozdíl od ZOP blíže specifikuje, co jsou to polehčující a přitěžující okolnosti dle § 39 a § 40, o kterých pojednávám v kapitole 3.7.

Závěrem této kapitoly bych rád podotkl, že nový přestupkový zákon nám poskytuje ucelený právní předpis, ve kterém máme jasně definované termíny a zároveň nepůsobí tak chaoticky jako právě zákon o přestupcích z roku 1990. Sjednocením termínu přestupek pro fyzické, právnické a podnikající fyzické osoby zákon jistě přinesl pořádek, který starý zákon do určité míry neposkytoval. Příslušné správní orgány mají nyní v rukou právní předpis, který potřebovaly. Zde jsem se snažil popsat ty, z mého pohledu, nejdůležitější změny a progres, kterým přestupkový zákon prošel.

6. Metodický postup

Pracovní hypotézy

H1 – Současné přestupkové právo je dle názorů většiny respondentů vnímáno pozitivně.

H2 – Zvýšené požadavky na odbornost oprávněných úředních osob k řízení o přestupku jsou vnímány většinou pozitivně.

H3 – Sjednocení legislativy pro fyzické, právnické a podnikající fyzické osoby, zavedení jednotného pojmu přestupek a úprava jednotného řízení o přestupku zjednodušilo, a především zkvalitnilo práci oprávněných úředních osob k řízení o přestupku.

H4 – Posun peněžní hranice mezi přestupkem a trestným činem z 5 000 Kč na 10 000 Kč je většinou respondentů vnímán negativně.

Metodický postup vypracování kvalifikační práce

1. Studium odborné literatury a právních předpisů.
2. Charakteristika nového přestupkového práva.
3. Stanovení hypotéz.
4. Vypracování dotazníku.
5. Vypracování strukturovaného řízeného rozhovoru.
6. Sběr informací prostřednictvím vypracovaných materiálů.
7. Analýza získaných informací.
8. Zhodnocení zjištěných poznatků.
9. Závěr a vlastní názor.

7. Praktická část

Sběr dat

Pro účely praktické části bakalářské práce bylo užito kvantitativní metody sběru dat formou dotazníkového šetření. Dále kvalitativní metody sběru dat formou řízeného rozhovoru.

Kvantitativní výzkumné šetření

Kvantitativní výzkumné šetření této bakalářské práce spočívá ve sběru dat formou dotazníkového šetření. Vytvořený dotazník byl rozeslán elektronickou cestou. Důvodem pro tento typ zaslání se stala nejen dnešní světová situace, ale i nemožnost poskytnutí dotazníků ve fyzické podobě tolika respondentům na tolika různých místech.

Dotazník byl rozeslán 245 respondentům do 34 různých měst po celé České republice. Důležité bylo, aby každé z těchto měst mělo vlastní orgán pro řešení problematiky přestupků. Každý z 245 oslovených respondentů je tedy členem orgánu příslušnému k řízení o přestupku.

Touto cestou se mi podařilo získat 70 responzí. Jedná se tedy o 28,57% návratnost. Nutno ale zmínit, že bylo potřeba 5 responzí z vyhodnocení dotazníkového šetření vyloučit, neboť na základě filtrační otázky s č. 1 těchto 5 respondentů odpovědělo tak, že dle mého názoru nemohou objektivně hodnotit všechny zbylé otázky, resp. na otázku, zdali jsou schopni porovnávat staré a nové přestupkové právo odpověděli *NE*. Ve vyhodnocení tedy pracuji s 65 responzemi.

Dle mého názoru je počet responzí dostačující s ohledem na fakt, že přibližně od 30. responze se relativní četnosti jednotlivých odpovědí nijak zásadně neměnily.

Dotazník obsahuje 10 otázek zabývajících se problematikou přestupkového práva.

Kvalitativní výzkumné šetření

V rámci kvalitativního výzkumného šetření byl proveden strukturovaný řízený rozhovor s předsedou přestupkové komise. V rámci rozhovoru bylo položeno 15 otázek, které korelují s otázkami v dotazníku, avšak otázky v řízeném rozhovoru jsou rozšířeny pro hlubší pochopení problematiky.

Analýza a zpracování dat

K práci s daty byl použit program Microsoft Excel. Program posloužil k vytvoření tabulek a grafů, jenž jsou nezbytnou součástí grafického zobrazení pro lepší uchopení zjištěných výsledků. Tabulky zobrazují relativní a absolutní četnosti jednotlivých odpovědí. Grafy zobrazují pouze relativní četnosti jednotlivých odpovědí.

Výsledky řízeného rozhovoru jsou přepisem nahrávky pořízené během schůze s předsedou přestupkové komise. Se souhlasem byl tento rozhovor nahráván.

7.1. Dotazníkové šetření

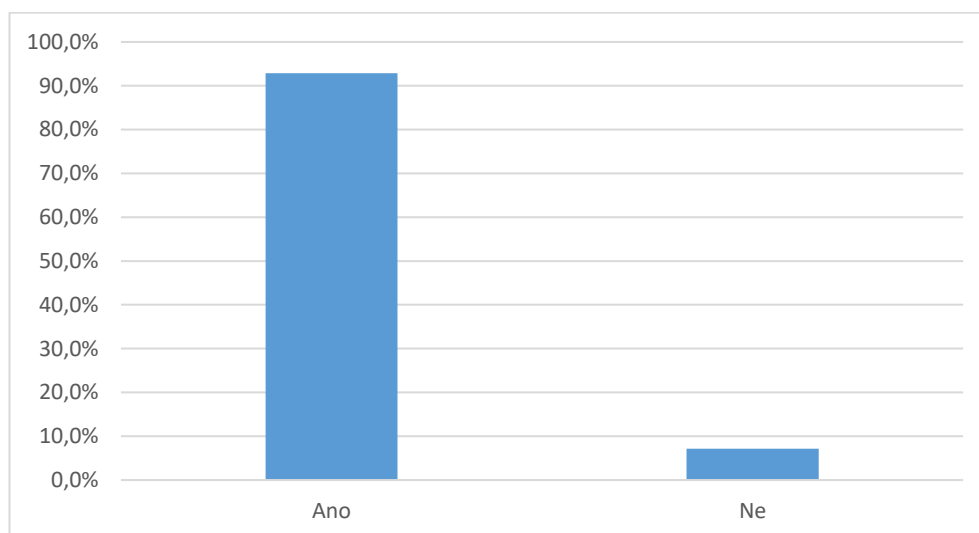
Otázka č.1

Jsem v dostatečné míře obeznámen/a s problematikou přestupkového práva, resp. znám nejen nové přestupkové zákony č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, a zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ale do určité míry i zrušený zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Jsem tedy schopen/schopna porovnávat starou a novou legislativu.

Tabulka 1: Otázka č.1 (vlastní zdroj autora)

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano	65	92,86 %
Ne	5	7,14 %
Celkem	70	100 %

Graf 1: Otázka č.1 (vlastní zdroj autora)

První otázka slouží čistě jako filtr respondentů. Hlavním cílem této otázky je zjistit, zdali je respondent schopen porovnávat starou a novou přestupkovou legislativu. Pro účely této praktické části je podstatné, aby respondent odpověděl *ANO*. V zásadě jiná filtrační otázka není pro účely tohoto šetření potřeba.

Porovnat zákony je schopno 92,86 % respondentů, to odpovídá 65 ze 70 odpovědí. Zbylých 7,14 %, resp. 5 respondentů, kteří odpověděli *NE*, jsem z dalších otázek vyloučil, pro jejich nemožnost objektivně hodnotit některé z následujících otázek. Po zbytek šetření tedy pracuji s 65 odpověďmi.

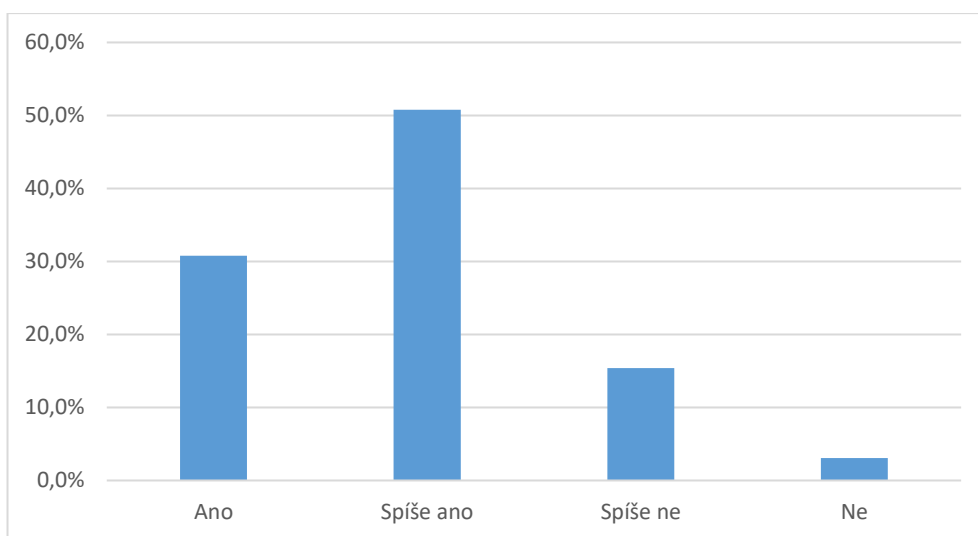
Otázka č.2

Vnímáte nové přestupkové právo pozitivně?

Tabulka 2: Otázka č.2 (vlastní zdroj autora)

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano	20	30,77 %
Spíše ano	33	50,77 %
Spíše ne	10	15,38 %
Ne	2	3,08 %
Celkem	65	100 %

Graf 2: Otázka č.2 (vlastní zdroj autora)

Nové přestupkové právo působí z velké části pozitivně na většinu respondentů, kterou tvoří 50,77 %. Naprosto spokojeno s novým přestupkovým právem je 30,77 %. Ovšem najdou se i tací, kteří jsou s novými zákony převážně nespokojeni, resp. 15,38 % respondentů. A jen naprosté minimum respondentů, kteří jsou s novými zákony úplně nespokojeni, tedy 3,08 %.

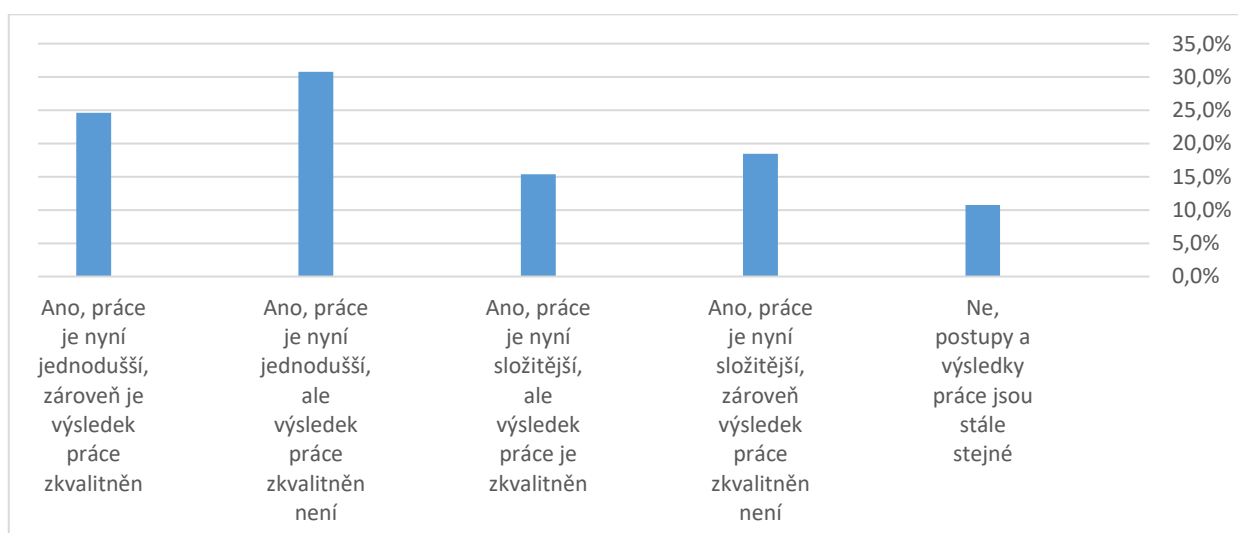
Otázka č.3

Myslíte si, že nové přestupkové právo, resp. sjednocení legislativy pro fyzické, právnické a podnikající fyzické osoby, zavedení jednotného pojmu přestupek a úprava jednotného řízení o přestupku ovlivnilo postup a výsledek práce oprávněných úředních osob v řízení o přestupcích?

Tabulka 3: Otázka č.3 (vlastní zdroj autora)

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano, práce je nyní jednodušší, zároveň je výsledek práce zkvalitněn	16	24,62 %
Ano, práce je nyní jednodušší, ale výsledek práce zkvalitněn není	20	30,77 %
Ano, práce je nyní složitější, ale výsledek práce je zkvalitněn	10	15,38 %
Ano, práce je nyní složitější, zároveň výsledek práce zkvalitněn není	12	18,46 %
Ne, postupy a výsledky práce jsou stále stejné	7	10,77 %
Celkem	65	100 %

Graf 3: Otázka č.3 (vlastní zdroj autora)

Otázka č.3 vyvolala rozporuplné odpovědi. Drtivá většina respondentů, tedy 89,23 %, se domnívá, že složitost jejich práce byla ovlivněna. Ovšem podívejme se na odpovědi respondentů blíže. Většina respondentů po přijetí nových zákonů, tedy 55,39 % považuje svou práci za jednodušší. 24,62 % respondentů se domnívá, že je jejich práce jednodušší a zároveň jsou výsledky jejich práce zkvalitněné. 30,77 % respondentů zkvalitnění ve výsledcích nevidí i přes to, že je práce jednodušší. Druhá strana respondentů tedy 33,84 % považuje práci složitější. Ovšem i přes zvýšenou složitost jejich práce, 15,38 % respondentů shledává svou práci kvalitnější. Naopak 18,46 % respondentů pociťuje zvýšenou složitost své práce a kvalitu výsledků neshledává. Pro 10,77 % respondentů je práce a její výsledek stále stejný. Zajímavé je porovnat vnímání nového přestupkového práva s těmito 10,77 %. 18,46 % respondentů je s novými zákony

spíše nebo úplně nespokojeno a jen pro 10,77 % respondentů se práce a její výsledek nijak nezměnil.

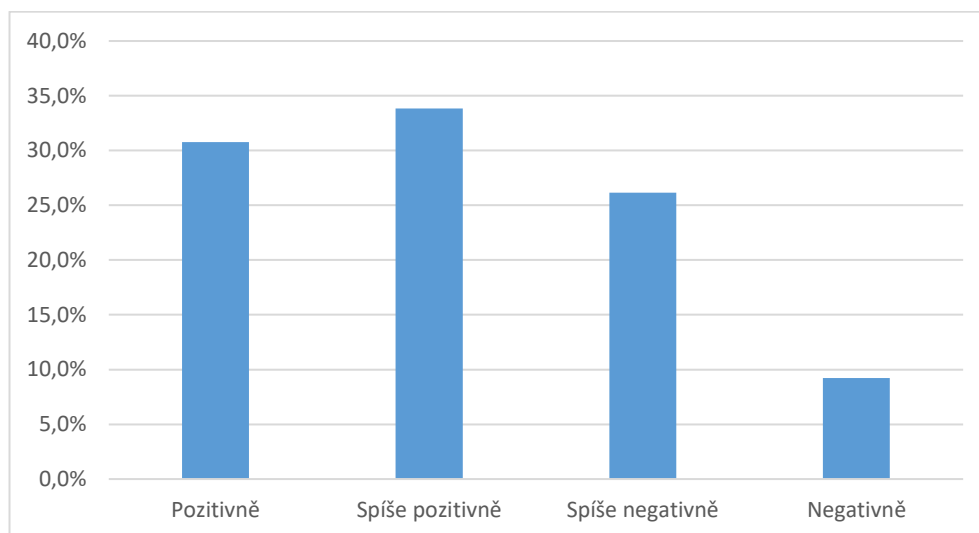
Otázka č.4

Nové přestupkové právo vyžaduje po oprávněných úředních osobách určitou odbornost, dle § 111 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, tuto změnu vnímám:

Tabulka 4: Otázka č.4 (vlastní zdroj autora)

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Pozitivně	20	30,77 %
Spíše pozitivně	22	33,85 %
Spíše negativně	17	26,15 %
Negativně	6	9,23 %
Celkem	65	100 %

Graf 4: Otázka č.4 (vlastní zdroj autora)

Požadavek na odbornost oprávněných úředních osob působí z velké části pozitivně na 33,85 % respondentů. Úplně spokojeno je s touto novou právní úpravou 30,77 % respondentů. Znamená to tedy, že 64,62 % responzí hodnotí požadavek na odbornost pozitivně. Naopak určité výhrady k tomuto požadavku má 26,15 % respondentů. Naprosto nespokojeno je s požadavkem 9,23 % respondentů.

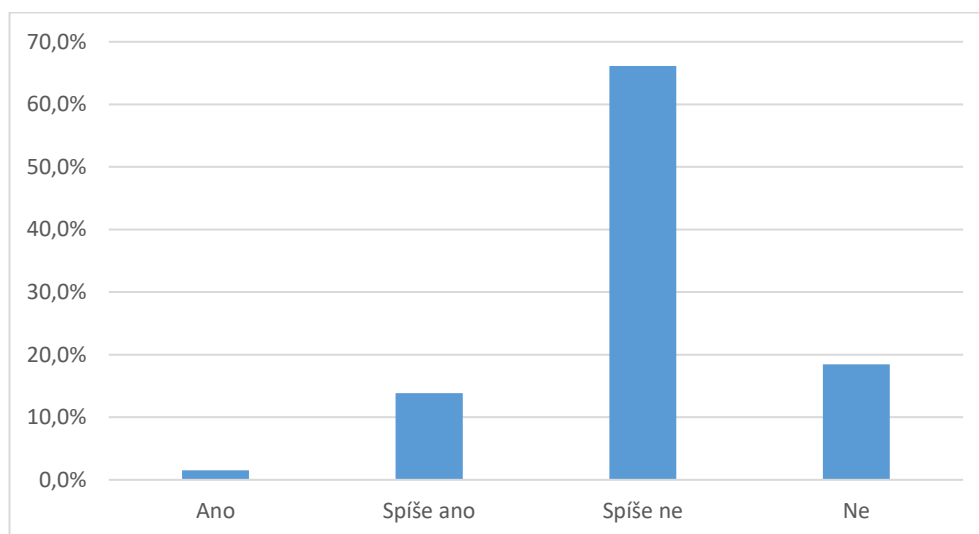
Otázka č.5

Poskytování informací mezi správními orgány příslušnými k řízení o přestupku a ostatními orgány veřejné moci lze označit za problematické.

Tabulka 5: Otázka č.5 (vlastní zdroj autora)

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano	1	1,54 %
Spíše ano	9	13,85 %
Spíše ne	43	66,15 %
Ne	12	18,46 %
Celkem	65	100 %

Graf 5: Otázka č.5 (vlastní zdroj autora)

Spolupráce, resp. poskytování informací mezi správními orgány příslušnými k řízení o přestupku a ostatními orgány veřejné moci je označena 66,15 % respondentů za téměř bezproblémovou. 18,46 % respondentů v tomto ohledu nevidí vůbec žádný problém. Ovšem dle responzí lze předpokládat, že poskytování informací mezi orgány může být v 13,85 % případů problematické. Pouze 1,54 % respondentů označilo toto za zcela problematické.

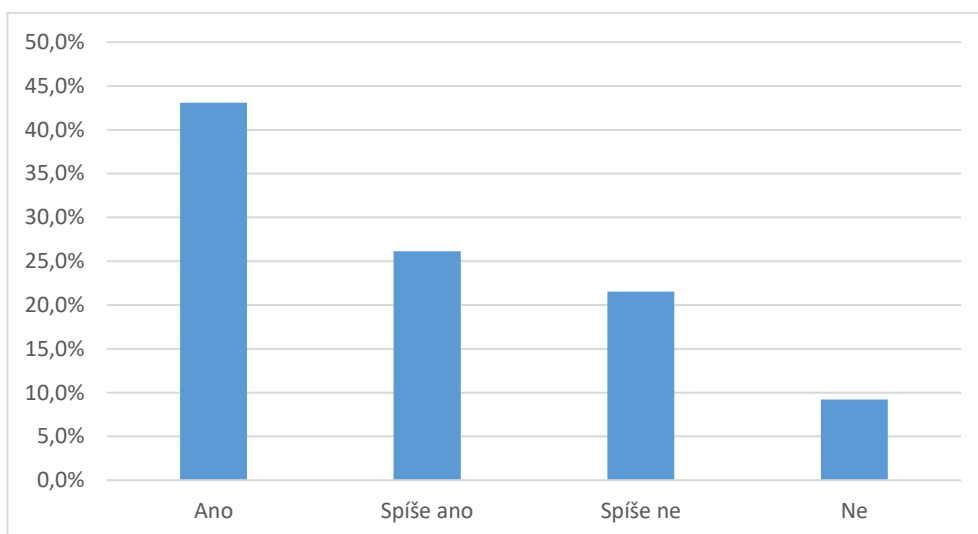
Otázka č.6

Myslíte si, že se po přijetí nových přestupkových zákonů zvýšilo administrativní zatížení správních orgánů?

Tabulka 6: Otázka č.6 (vlastní zdroj autora)

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano	28	43,08 %
Spíše ano	17	26,15 %
Spíše ne	14	21,54 %
Ne	6	9,23 %
Celkem	65	100 %

Graf 6: Otázka č.6 (vlastní zdroj autora)

Zvýšení administrativního zatížení po přijetí nových přestupkových zákonů zásadně pociťuje 43,08 % respondentů, přičemž dalších 26,15 % respondentů shledává administrativní zatížení za zvýšené. Naopak 21,54 % respondentů se domnívá, že přijetí nových přestupkových zákonů nepřispělo ke zvýšení administrativního zatížení nijak zásadně a toto zvýšení spíše nepociťuje. 9,23 % respondentů zvýšené administrativní zatížení nepociťuje vůbec. Tato otázka do určité míry koreluje s otázkou předchozí, kdy se domnívám, že zvýšené administrativní zatížení nijak výrazně nesouvisí se vzájemným poskytováním informací mezi správními orgány příslušnými k řízení o přestupku a ostatními orgány veřejné moci.

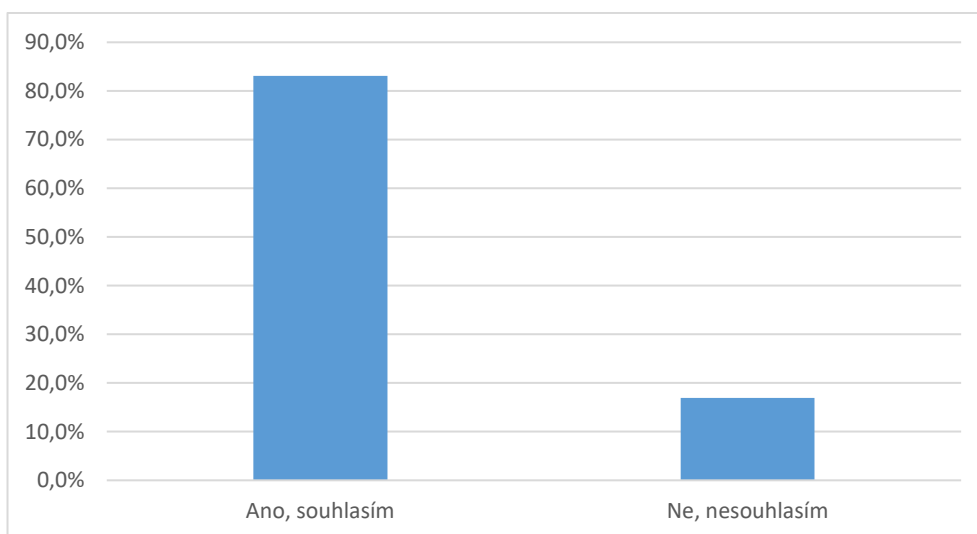
Otázka č.7

Účinnost ochranného opatření ve formě omezujícího opatření je malá s ohledem na nízkou vymahatelnost.

Tabulka 7: Otázka č.7 (vlastní zdroj autora)

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano, souhlasím	54	83,08 %
Ne, nesouhlasím	11	16,92 %
Celkem	65	100 %

Graf 7: Otázka č.7 (vlastní zdroj autora)

K položení této otázky mě vedla prostá úvaha, která spočívá v nízké účinnosti omezujícího opatření s ohledem na nízkou vymahatelnost. Stejného názoru je 83,08 % respondentů a pouze 16,92 % respondentů se mnou nesouhlasí. Z responzí vyvozují, že moje úvaha byla správná.

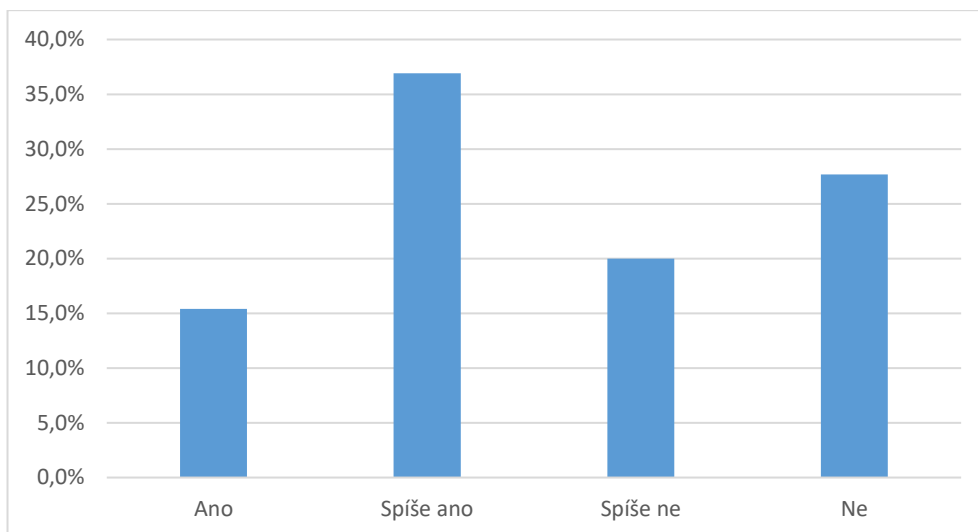
Otázka č.8

Dle starého přestupkového zákona bylo možno pachateli uložit sankci ve formě zákazu pobytu. Nový přestupkový zákon tuto možnost již nemá. Myslíte si, že měl být tento druh trestu ponechán?

Tabulka 8: Otázka č.8 (vlastní zdroj autora)

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano	10	15,09 %
Spíše ano	24	37,74 %
Spíše ne	13	16,98 %
Ne	18	30,19 %
Celkem	65	100 %

Graf 8: Otázka č.8 (vlastní zdroj autora)

Nové přestupkové právo ze svého seznamu správních trestů vyřadilo správní trest ve formě zákazu pobytu. S vyloučením tohoto druhu trestu nesouhlasí a myslí si, že měl být ponechán 52,83 % respondentů. Respektive 37,74 % respondentů by bylo ochotno tento druh trestu ponechat a 15,09 % respondentů nevidí ve vyloučení tohoto druhu trestu žádný smysl. Naopak pro vyloučení tohoto druhu trestu je 47,17 %. Tedy 30,19 % respondentů naprosto s odstraněním tohoto druhu trestu souhlasí a 16,98 % respondentů nemá s odstraněním tohoto trestu problém.

Tato otázka do určité míry koreluje s otázkou předchozí. Zákaz pobytu a omezující opatření vlastně říkají, že někde někdo nesmí být z nějakého důvodu, přičemž důvod pro nás teď není důležitý. Určitou korelaci shledávám v účinnosti těchto dvou trestů (u zákazu pobytu z krátkodobého hlediska) s ohledem na nízkou vymahatelnost,

přičemž v otázce předešlé se mnou souhlasilo 83,08 % respondentů. Zajímavé je povšimnout si, že s vyloučením trestu v podobě zákazu pobytu souhlasí 47,17 % respondentů. Omezující opatření je možno ukládat, přičemž dle mého názoru bude vymahatelnost těchto dvou trestů velice podobná, respektive špatná.

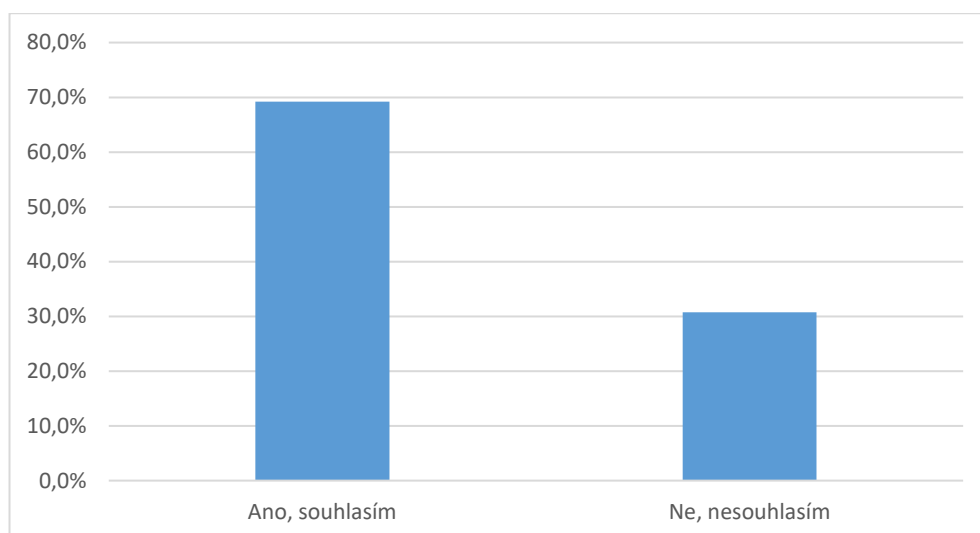
Otázka č.9

Ochrana soukromí a bezpečnost osob vystupujících v řízení o přestupku může být do určité míry problém.

Tabulka 9: Otázka č.9 (vlastní zdroj autora)

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano, souhlasím	45	69,81 %
Ne, nesouhlasím	20	30,19 %
Celkem	65	100 %

Graf 9: Otázka č.9 (vlastní zdroj autora)

Důvodem pro položení této otázky byla myšlenka vyplývající ze zvyšující se starosti o ochranu soukromí a bezpečnost osob. V tomto případě o ochranu soukromí a bezpečnost osob v rámci řízení o přestupku. 69,81 % respondentů shledává, že ochrana soukromí a bezpečnost osob vystupujících v řízení o přestupku může být do určité míry problém. Naopak 30,19 % respondentů v tomto problém nevidí.

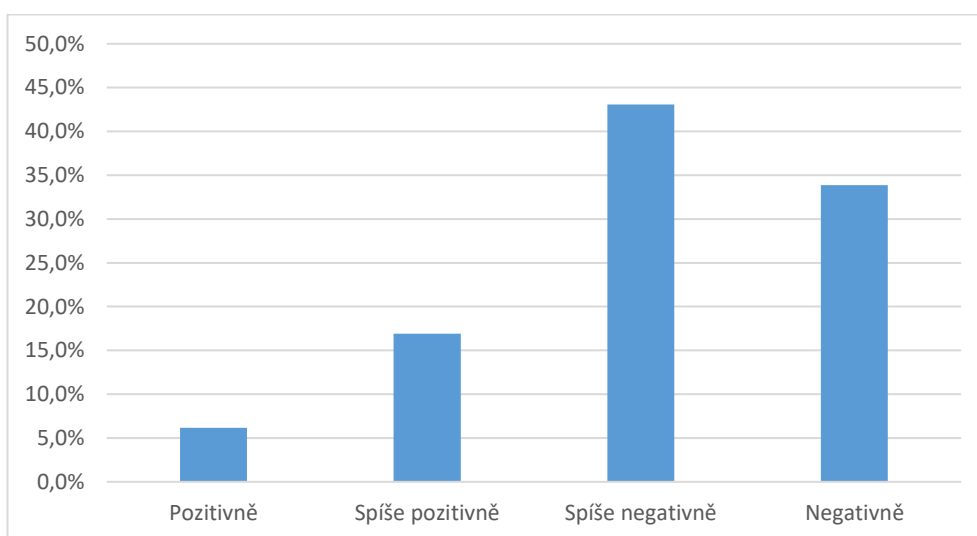
Otázka č.10

Peněžní hranice mezi přestupkem a trestným činem se posunula z 5 000 Kč na 10 000 Kč. Tuto změnu hodnotím:

Tabulka 10: Otázka č.10 (vlastní zdroj autora)

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Pozitivně	4	6,15 %
Spíše pozitivně	11	16,92 %
Spíše negativně	28	43,08 %
Negativně	22	33,85 %
Celkem	65	100 %

Graf 10: Otázka č.10 (vlastní zdroj autora)

Důležitou otázkou tohoto dotazníkového šetření je otázka poslední. K novelizaci trestního zákoníku došlo poměrně nedávno. Podstatnou informací pro mou práci je ale to, že se hranice mezi přestupkem a trestným činem posunula z 5 000 Kč na 10 000 Kč. A právě tímto směrem byla směřována otázka poslední. S touto změnou je nespokojeno celkově 76,93 % respondentů, přičemž 43,08 % respondentů k tomuto má velké výhrady a 33,85 % respondentů hodnotí tento posun naprosto negativně. Naopak 16,92 % respondentů nemá k posunu výtky a vítá ho. A jen 6,15 % respondentů tuto změnu hodnotí naprosto pozitivně.

7.2. Řízený rozhovor

Otázka č. 1: Uplynuly více než 3 roky od doby, kdy vešly v účinnost dva nové přestupkové zákony. Nyní, s odstupem času, jak hodnotíte tuto legislativní úpravu?

- *„Pro nás je současná legislativa lepší. Ovšem jsou zde věci dobré, a ne úplně tak dobré. Věci, které se nedají použít, protože je to nastavené na trestní řád, respektive z trestního řádu je převzato plno věcí, které my nevyužijeme. Na druhou stranu došlo ke zjednodušení procesu. Je to posun dopředu. Ale jak říkám, jsou zde věci, které my nevyužijeme.“*

Otázka č. 2: Nezpůsobila současná právní úprava zprvu nějaké zmatky či nejasnosti?

- *„Zmatky ne, ale museli jsme si zvyknout na to, že je to trochu jinak. Změnily se nějaké věci, které byly zaběhlé, ale v podstatě k lepšímu. Nový zákon problematiku sjednotil a zpřehlednil. To, co se nedá využít, se ukázalo až časem, nebylo to hned v ten moment.“*

Otázka č. 3: Stěžejním přínosem nového zákona je jistě sjednocení právní úpravy odpovědnosti fyzických, právnických a podnikajících fyzických osob do jednoho právního předpisu, vytvoření jednotného pojmu přestupek a úprava jednotného řízení o přestupku. Došlo tedy s přijetím nových zákonů ke zjednodušení, a především ke zkvalitnění práce oprávněných úředních osob?

- *„Ano. Dříve to byly přestupky a správní delikty, které nebyly upravené. Dříve byla praxe složitá v tom, že správní delikty nám do toho procesu nezapadaly. Teď je to všechno v jednom, proces je jednotný. Určitě je to posun k lepšímu a určitě i ke zkvalitnění práce. Dříve bylo složité plno věcí dopátrat, byly rozházené v mnoha zákonech. Starý zákon 200 plno věcí neřešil.“*

Otázka č. 4: Mezi zásadní novinku zákona patří speciální úprava odborných požadavků na oprávněné úřední osoby, které mají přestupky projednávat. Co si myslíte o tomto požadavku na odbornost oprávněných osob?

- *„Zvláštní odborná způsobilost je určitě přínos. Pro lidi, kteří už s přestupky nějakou dobu pracují to není problém. Pro nováčky je zkouška odborné způsobilosti určitě vhodná. Myslím si, že je v pořádku, že je zde požadavek na*

nějaké odborné vzdělání. Musíte tomu rozumět, není to jednoduchá práce. Například vyhotovujete nějaký základ pro následné řízení u soudu a musí to nějakým způsobem odpovídat.“

Otázka č. 5: Jak na Vás působí vzájemné poskytování informací mezi správními orgány příslušnými k řízení o přestupku a ostatními orgány veřejné moci, může se tato spolupráce lišit regionem, tamními zvyklosti nebo vztahy?

- *„My jsme až ten druhý krok, tím prvním je policie. V momentě, kdy jsou špatně zpracované spisy, není to dobré. U nás ti dobří a zkušení policisté odešli. Ovšem nám tohle nepřísluší hodnotit, říkáme to jen z našeho pohledu. Policie má svoje vedení a my do tohoto nemůže nijak zasahovat. Můžeme jim spisy vracet, snažit se s nimi komunikovat, ale to je tak všechno. Policisté ty nové přestupkové zákony kolikrát moc dobře neznají. Pro všechny jsou ty zákony nové. Takže spolupráce se určitě liší regionem nebo vztahy.“*
- *„Když je něco špatně komunikované, musíme se ozvat, zavolat a vyřešíme to. Řekl bych, že jinde ta spolupráce funguje lépe.“*

Otázka č. 6: Podle starého přestupkového zákona jsme mohli pachatelé přestupku uložit sankci ve formě zákazu pobytu. Nový přestupkový zákon tento správní trest již nepoužívá. Proč myslíte, že byl tento druh trestu vyřazen ze seznamu?

- *„Byl vyřazen, protože se to nedalo uhlídat. Kapacity policie na to byly nedostatečné. Je téměř nereálné ohlídat, jestli se člověk někde nachází nebo nenachází. Měli jsme zde ohlášené případy, kde byl někdo, kdo tam být neměl, a než tam policie došla, byl pryč.“*
  - **Doplnění č.1: Lze tedy shledat určitou analogii s omezujícím opatřením?**
- *Já si to nedokážu představit. I kdyby ve větším městě bylo tisíc policistů, tak to nejde ohlídat.*
  - **Doplnění č.2: Je zvláštní že zákaz pobytu byl vyřazen, ale omezující opatření bylo zachováno.**
- *„Ano, to souhlasím. Není, jak člověka ohlídat. Ovšem pokud je ten člověk „známá firma“ tak je to jasné. Když je člověk problémový, páchá i jiné věci, takže... ne že by byl úmyslně hlídán, ale je pořád na očích. Na nějakých menších městech se o těch problémových lidech ví, ale ve větších městech to prostě ohlídat nejde.“*

- „Setkal jsem se s omezujícím opatřením, které omezovalo vstup člověka na fotbalový stadion. Dobré bylo, že té osobě nařídili, že se musí hlásit na služebně policie v den konání zápasu. A ten člověk tak prostě být musel. Tímhle způsobem to lze ohlídat.“
- „Otázkou možná také je, jak často se tento druh trestu používá. Já osobně jich moc neznám.“
- „Navíc dostanete jenom jméno a příjmení, že tato osoba podléhá omezujícímu opatření a nic víc. Takže přijde rozsudek a my vůbec nevíme, jak ten člověk vypadá.“

Otázka č. 7: Jaký problém spatřujete v ochraně soukromí a bezpečnosti osob vystupujících v řízení o přestupku ?

- „Kupříkladu se mi nelíbí, že obviněný může být u všeho a potom když předvoláte nějaké svědky, můžou se ho bát a obviněný tam je a musí všechno poslouchat. Ten zákon není na tohle ošetřený. Když svědek volá, že nechce svědčit před obviněným, my můžeme jediné říct, že mu dáme na ochranu „měšťáka“, ale když potom odejdou, tak už ho neochrání.“
- „Dále se mi nelíbí to, že když jsou zde dva pachatelé, vypovídá jeden, druhý je vedlo a pak to po něm jenom zopakuje. S těmi účastníky řízení je to podle mě vymyšleno nesprávně.“
- „Ono je to „jenom přestupkové řízení“, má v podstatě řešit sousedské vztahy. Jsou případy, kdy se lidé bojí. My v podstatě nemáme možnost ochrany těchto lidí.“
  - **Doplnění č.3: A z hlediska GDPR?**
- „Já si myslím, že zde problém není. Do spisů nemůže nahlížet každý. V rámci GDPR se začaly spisy zamykat. My jsme je měly zabezpečené už předtím. Máme je tu zakódované, zamykají se dveře, přístup mají pouze oprávněné úřední osoby.“

Otázka č. 8: Jak na Vás působí možnost nařízení ústního jednání, oproti staré legislativě, kdy probíhalo ústní jednání i bez zjevného smyslu v daném řízení?

- „Já osobně dělám dopravní přestupky, takže to řízení většinou nařizují, protože je tady plno věcí, které je těm lidem potřeba vysvětlit. Většinou jsou ty případy nějakým způsobem složitější. Vysvětlit lidem, jak je to se způsobenou škodou, co bude následovat a tak. Většina lidí je s tímto spokojena a je ráda, že se k nim

potřebné informace dostanou. Lidé jsou většinou slušní a vypadají, že pomoc potřebují. Vždy se snažím danou věc řádně vyhodnotit a když je situace vhodná a bude pro člověka prospěšnější, tak ústní jednání nenařizuji. Občas se stane, že lidé sami přijdou pro informace, když není nařízeno ústní jednání. Z hlediska počtu přestupků, kterých tady u nás není zas tolik, si můžeme dovolit tomu věnovat více času. Ale určitě dávám přednost danou věc lidem vysvětlit.“

Otázka č. 9: Jak velkým problémem je administrativní zatížení správních orgánů?

- *„Myslím si, že by to mohlo být jednodušší. Na všechno musíme mít papír, všechno mít doložené. Máme papírové spisy, elektronické v podstatě ne. Pro některé případy, abyste to mohl lidem ukázat, to má svoje opodstatnění.“*
- *„My dostaneme tlustý spis, musíme ho popsat, odůvodnit a v podstatě znovu napsat to, co tam už jednou napsali. Kdybychom měli nějaký program, kam bychom měli přístup, bylo by to mnohem lepší. Administrativa by se celkově dala vyřešit lepším způsobem.“*

Otázka č. 10: Dle starého přestupkové práva z hlediska přestupků proti občanskému soužití, majetku a veřejnému pořádku platil navrhovatel správní poplatek ve výši 1 000 Kč i v případě zastavení řízení. Nově se tento správní poplatek neplatí. Co si myslíte o této problematice? Došlo tedy k navýšení počtu přestupků?

- *„Určitě, přestupků přibýlo. My s tímto krokem vnitřně nesouhlasíme. Problém je, že tady máme lidi, kteří sem opakovaně chodí a nahlašují přestupky. Dříve, když se věc neprokázala, byly mu uloženy náklady řízení a ten člověk si to do budoucna rozmyslel. Dnes, když už tu tisíci korunu neplatí, je tady máme s výsměchem donekonečna. Prostě jsou lidé, kteří toho zneužívají, kdyby to bylo zpoplatněné, rozmysleli by si to.“*
- *„Zákonodárce jde buď tou cestou, kdy danou věc nechá zpoplatnit nebo, a to byla ta myšlenka, chce všem umožnit, aby měli přístup do toho přestupkového jednání.“*

Otázka č. 11: Hranice výše škody mezi přestupkem a trestným činem byla nedávnou novelizací trestního zákoníku posunuta z 5 000 Kč na 10 000 Kč. Jak tuto změnu hodnotíte?

- „Uvidíme časem, jak se ten posun projeví. Z praxe máme zatím jen pár přestupků do deseti tisíc korun. Přestupků bude přibývat, ale zatím jsme v začátcích. Tento posun pro nás určitě přinese více práce.“
- „Z lidského hlediska to určitě dobře není, protože pouštíte zloděje do obchodů, aby si tam neukradli za pět ale za deset tisíc. Krádež v supermarketu je z 90 % přestupek, protože co by musel člověk ukrást tak drahého, aby to byl trestný čin.“
  - **Doplnění č.4: Z ekonomického hlediska by posun hranice byl logický vzhledem ke zvyšující se průměrné měsíční mzdě v republice.**
- „Ano, kvůli tomu se to udělalo. Dříve byla průměrná mzda nějaká a teď je nějaká, tak to sedí.“
- „Vymahatelnost trestu u lidí, kteří kradou v obchodě není skoro žádná. My jim uložíme pokutu a většina těch lidí ji ani nezplatí. Ti lidé se tady často opakují, je jim jedno, jestli jim dáte pokutu nebo ne. Tady je potřeba ty lidi donutit jinak, aby si to museli třeba odpracovat. Nevím.“
- „Rozumím tomu, že když má člověk hlad a ukradne rohlík, je to jiný případ, než když člověk ukradne motorovou pilu, protože ji pak prodá a koupí si drogy nebo něco podobného.“
- „Problém tedy je, jak ten trest vymoct, jak toho člověka usměrnit, zlepšit, aby se choval lépe. Pokud to u toho člověka budou stále drobné krádeže, tak toho člověka nejde zastavit.“
  - **Doplnění č.5: Takže v podstatě došlo k „legalizaci“ trestných činů mezi pěti a deseti tisíci korunami.**
- „V podstatě ano. Ti problémoví lidé opakovaně kradou, protože jim to v podstatě zákon umožňuje. Nikdo s tím vlastně nic neudělá, protože to nenaplňuje znaky trestného činu.“

Otázka č. 12: Kdybyste mohli zákon změnit, v čem by Vámi provedené změny spočívaly?

- „Jak už bylo zmíněno. Mně vadí ten obviněný, který může být u každého výslechu, celého ústního jednání. Ve spoustě případech už se to nevyplatilo, protože se ti svědkové třeba bojí, nebo dva obvinění společně lžou a tak dále. V tomto by má změna spočívala.“
- „Dále by se mohly stanovit dolní hranice pokut.“

- *„Celkově by se nějak mělo změnit vymáhání trestů, nějak to celé zefektivnit. Protože když nemáte způsob, jak někoho donutit, aby s něčím přestal, je to problém, nefunguje to. Pokud těm lidem nějakým způsobem nezasáhnete do jejich života trochu víc tak, aby to toho člověka, v dobrém slova smyslu, zasáhlo. Pokud dáváte pokutu člověku, který nic nemá, tak ho to moc nezasáhne, toho to nebolí. Když něco bude mít a vezmete mu kousek, řeknete mu, že jestli to udělá znova, vezmete mu druhý kousek a bude mu na tom záležet, tak ho to bude nutit k tomu, aby to nedělal. Možná bych šel i cestou poplatků za řízení. Určitou inspiraci bychom mohli hledat v zahraničí.“*
- *„Závěrem bych řekl, že jsme za nové zákony rádi. Není to ideální, ale je to posun a přiblížení k dnešním potřebám.“*

7.3. Vyhodnocení hypotéz

H1.

Současné přestupkové právo je dle názorů většiny respondentů vnímáno pozitivně.

Na základě otázky č.2 se podařilo tuto hypotézu verifikovat. Pozitivně nebo spíše pozitivně vnímá současné přestupkové právo 81,54 % dotazovaných respondentů. Na základě řízeného rozhovoru byla hypotéza také potvrzena.

H2.

Zvýšené požadavky na odbornost oprávněných úředních osob k řízení o přestupku jsou vnímány většinou pozitivně.

Dotazníkové šetření prokázalo, že většina respondentů opravdu vnímá požadavek na odbornost oprávněných úředních osob k řízení o přestupku pozitivně. Na základě otázky č.4 lze tedy tuto hypotézu potvrdit. Pozitivně nebo spíše pozitivně hodnotí tento požadavek dohromady 64,62 % respondentů. Kvalitativní výzkum potvrzuje výsledek kvantitativního výzkumu.

H3.

Sjednocení legislativy pro fyzické, právnické a podnikající fyzické osoby, zavedení jednotného pojmu přešůpek a úprava jednotného řízení o přešůpku zjednodušilo, a především zkvalitnilo práci oprávněných úředních osob.

Pro vyhodnocení této hypotézy slouží otázka č.3. Zde je vyhodnocení o něco málo složitější, neboť z responzí vyplývá, že pro většinu, resp. pro 55,39 % respondentů je po sjednocení legislativy skutečně práce jednodušší, ovšem nikoli kvalitnější. Svou práci shledává nyní jednodušší a zároveň své výsledky kvalitnější pouze 24,62 % respondentů. Ze získaných responzí je nejčtenější ten stav, kdy je nyní práce sice jednodušší, ovšem výsledky práce kvalitnější nejsou, toto tvrzení je zastoupeno 30,77 % responzemi. Kvalitativní výzkum prokázal, že byla práce zjednodušena i zkvalitněna. Ovšem na základě všech těchto dat, resp. výsledků dotazníkového šetření a výsledku řízeného rozhovoru, tedy nemůže být hypotéza potvrzena, nýbrž vyvrácena.

H4.

Posun peněžní hranice mezi přešůpkem a trestným činem z 5 000 Kč na 10 000 Kč je většinou respondentů vnímán negativně.

Tato hypotéza je potvrzena na základě otázky č.10. Nedávný posun peněžní hranice mezi přestupkem a trestným činem z 5 000 Kč na 10 000 Kč je vnímán 76,93 % negativně nebo spíše negativně. Řízený rozhovor potvrzuje výsledky dotazníkového šetření.

8. Závěr

Nová úprava přestupkového práva ve smyslu zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích přinesla mnohé změny. Nový zákon č. 250/2016 Sb. přinesl pojem přestupek, sjednocení odpovědnosti právnických, fyzických a podnikajících fyzických osob do jednoho zákona, úpravu správního řízení. Většina ustanovení tohoto zákona byla charakterizována v teoretické části této práce v maximální možné míře. Ne všem ustanovením byl ovšem věnován tak velký prostor pro objasnění. Následně byla charakterizována vybraná ustanovení zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. V další části byla provedena komparace ke zrušenému zákonu č. 200/1990 Sb., o přestupcích, kde se věnuji důležitým změnám ve vztahu k novým zákonům.

Od nabytí účinnosti zmíněných zákonů uběhla relativně dlouhá doba. V rámci praktické části této práce byl proveden výzkum, jenž zhodnotil vnímání nových zákonů a jejich aplikaci v praxi. Nové přestupkové zákony jsou jistě krokem kupředu. Nutno však podotknout, že i zde se jistě najde prostor pro budoucí novelizaci, která přinese nové, doufejme, pozitivní změny. Nové zákony vnesly do práce úředních osob oprávněných k řízení o přestupku jistý řád, resp. méně chaosu. Sjednocení legislativy přispělo ke zjednodušení práce nikoli však k jejímu zkvalitnění, jak vyplývá z výzkumu v praktické části této práce.

Pokud bych měl poukázat na dle mě nejzásadnější problém zákona ve smyslu přestupkového práva, řekl bych, že v otázkách trestání pachatelů přestupku panují nejasné odpovědi. Nikoliv však ve smyslu, že by zákon neznal tresty, nýbrž je zde velký problém s vymáháním těchto trestů. Nedávná novelizace trestního zákoníku přispěla k „legalizaci“ trestných činů mezi pěti a deseti tisíci korunami. Nyní jsou tyto činy pouze přestupky. Vymáhání práva v rámci správních trestů uložených za přestupek by mohlo být zajímavé rozšíření této práce.

Dle mého názoru je společnost velice komplexním celkem a zákonodárce nikdy nemůže předpokládat všechny možné životní situace, které mohou jednoduše nastat. Pak připadá vhod otázka, zdali je centrické právo tím jediným možným řešením. Do budoucna se jistě budou přestupkové zákony dále novelizovat podle potřeb budoucích.

Summary and keywords

The main aim of this bachelor thesis is to describe the new legislation on offenses, and then to compare the new and old legislation. The bachelor thesis characterizes the new laws, which are Act No. 250/2016 Coll., 'the Act on Liability for Misdemeanours and Proceedings on Them', and Act No. 251/2016 Coll., 'the Act on Certain Misdemeanours'. One of the main points is to focus on new improvements in the new acts. The main source of information is quantitative research using the research method of a questionnaire. The respondents include employees of the relevant administrative authorities dealing with this issue. Another source of information is a controlled interview with the chairman of a misdemeanour commission. For a better idea, the research results are shown in tables and graphs.

Keywords:

- Act. No. 250/2016 Coll., 'the Act on Liability for Misdemeanours and Proceedings on Them'
- Act. No. 251/2016 Coll., 'the Act on Certain Misdemeanours'
- Misdemeanour proceedings
- Liability of persons for offenses
- Punishment of offenders

Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

Kučerová, H. (2019). *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích: s komentářem a judikaturou* (2. aktualizované vydání). Praha: Leges.

Bohadlo, D. (2018). *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: komentář*. Praha: Wolters Kluwer.

Jelínek, J. (2017). *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část* (6. aktualizované a doplněné vydání). Leges.

Prášková, H. (2017). *Nové přestupkové právo*. Praha: Leges.

Jemelka, L. (2011). *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář*. V Praze: C.H. Beck.

Právní předpisy

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích.

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích.

Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č.40/2009 Sb., trestní zákoník

Internetové zdroje

Nejvyšší správní soud České republiky: Soudní rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2016: čj. 7 As 282/2015. Retrieved September 11, 2020, from <https://www.zakony.cz/soudni-rozhodnuti/nejvyssi-spravni-soud/2016/51/judikat-nss-7-As-282-2015-GNSS2016697>

Nejvyšší správní soud České republiky: Soudní rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2015: čj. 8 As 196/2014. Retrieved September 16, 2020, from <https://www.zakony.cz/soudni-rozhodnuti/nejvyssi-spravni-soud/2015/951/judikat-nss-8-As-196-2014-GNSS20152349>

Nejvyšší správní soud České republiky: Soudní rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 2. 2008: čj. 1 As 1/2008. Retrieved September 16, 2020, from <https://www.zakony.cz/soudni-rozhodnuti/nejvyssi-spravni-soud/2008/251/judikat-nss-1-As-1-2008-i-predpokladem-nutne-obrany-je-utok-osoby-zpusobile-byt-odpovednou-za-prestupky-proti-utoku-osoby-GNSS20082910>

Seznam použitých tabulek a grafů

Tabulka 1: Otázka č.1 (vlastní zdroj autora).....	63
Tabulka 2: Otázka č.2 (vlastní zdroj autora).....	64
Tabulka 3: Otázka č.3 (vlastní zdroj autora).....	65
Tabulka 4: Otázka č.4 (vlastní zdroj autora).....	66
Tabulka 5: Otázka č.5 (vlastní zdroj autora).....	67
Tabulka 6: Otázka č.6 (vlastní zdroj autora).....	68
Tabulka 7: Otázka č.7 (vlastní zdroj autora).....	69
Tabulka 8: Otázka č.8 (vlastní zdroj autora).....	70
Tabulka 9: Otázka č.9 (vlastní zdroj autora).....	71
Tabulka 10: Otázka č.10 (vlastní zdroj autora).....	72
Graf 1: Otázka č.1 (vlastní zdroj autora).....	63
Graf 2: Otázka č.2 (vlastní zdroj autora).....	64
Graf 3: Otázka č.3 (vlastní zdroj autora).....	65
Graf 4: Otázka č.4 (vlastní zdroj autora).....	66
Graf 5: Otázka č.5 (vlastní zdroj autora).....	67
Graf 6: Otázka č.6 (vlastní zdroj autora).....	68
Graf 7: Otázka č.7 (vlastní zdroj autora).....	69
Graf 8: Otázka č.8 (vlastní zdroj autora).....	70
Graf 9: Otázka č.9 (vlastní zdroj autora).....	71
Graf 10: Otázka č.10 (vlastní zdroj autora).....	72

Seznam použitých příloh

Příloha č.1 – Dotazník	89
------------------------------	----

Seznam použitých zkratk

ZOPŘ – zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

ZNP – zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích

NOZ – zákon č. 90/2012 Sb., občanský zákoník

ZOP – zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích

OSPOD – orgán sociálně-právní ochrany dětí

Příloha č.1

Dotazník – Přestupky ve světle nové legislativy

- 1) **Jsem v dostatečné míře obeznámen/a s problematikou přestupkového práva, resp. znám nejen nový přestupkový zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, a zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ale do určité míry i zrušený zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Jsme tedy schopni/schopna porovnávat starou a novou legislativu.**
  - a. Ano
  - b. Ne
- 2) **Vnímáte nové přestupkové právo pozitivně?**
  - a. Ano
  - b. Spíše ano
  - c. Spíše ne
  - d. Ne
- 3) **Myslíte si, že nové přestupkové právo, resp. sjednocení legislativy pro fyzické, právnické a podnikající fyzické osoby, zavedení jednotného pojmu přestupek a úprava jednotného řízení o přestupku ovlivnilo postup a výsledek práce oprávněných úředních osob v řízení o přestupcích?**
  - a. Ano, práce je nyní jednodušší, zároveň je výsledek práce zkvalitněn
  - b. Ano, práce je nyní jednodušší, ale výsledek práce zkvalitněn není
  - c. Ano, práce je nyní složitější, ale výsledek práce je zkvalitněn
  - d. Ano, práce je nyní složitější, zároveň výsledek práce zkvalitněn není
  - e. Ne, postupy a výsledky práce jsou stále stejné
- 4) **Nové přestupkové právo vyžaduje po oprávněných úředních osobách určitou odbornost, dle § 111 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, tuto změnu vnímám:**
  - a. Pozitivně
  - b. Spíše pozitivně
  - c. Spíše negativně
  - d. Negativně
- 5) **Poskytování informací mezi správními orgány příslušnými k řízení o přestupku a ostatními orgány veřejné moci lze označit za problematické.**
  - a. Ano
  - b. Spíše ano
  - c. Spíše ne
  - d. Ne
- 6) **Myslíte si, že se po přijetí nových přestupkových zákonů zvýšilo administrativní zatížení správních orgánů?**
  - a. Ano
  - b. Spíše ano
  - c. Spíše ne
  - d. Ne
- 7) **Účinnost ochranného opatření ve formě omezujícího opatření je malá s ohledem na nízkou vymahatelnost**

- a. Ano, souhlasím
  - b. Ne, nesouhlasím
- 8) Dle starého přestupkového zákona bylo možno pachateli uložit sankci ve formě zákazu pobytu. Nový přestupkový zákon tuto možnost již nemá. Myslíte si, že měl být tento druh trestu ponechán?**
- a. Ano
  - b. Spíše ano
  - c. Spíše ne
  - d. Ne
- 9) Ochrana soukromí a bezpečnost osob vystupujících v řízení o přestupku může být do určité míry problém.**
- a. Ano, souhlasím
  - b. Ne, nesouhlasím
- 10) Peněžní hranice mezi přestupkem a trestným činem se posunula z 5 000 Kč na 10 000 Kč. Tuto změnu hodnotím:**
- a. Pozitivně
  - b. Spíše pozitivně
  - c. Spíše negativně
  - d. Negativně